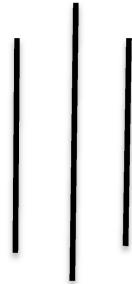

लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण प्रतिवेदन
पुथा उत्तरगंगा गाउँपालिका, रुकुम पुर्व
आर्थिक वर्ष २०७८/०७९

प्रतिवेदन पेश गरिएको निकाय: प्रदेश शुसासन केन्द्र, लुम्बिनी प्रदेश

पेश गर्ने : राजु नेपाली, ग्रामिण युवा सरोकार केन्द्र

विषय सूची

परिचय खण्ड

१ पृष्ठभूमि	3
२ लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षणको महत्त्व	4
३ लैससास परिक्षणका उदेश्यहरु	4
४ लैससास परिक्षण क्षेत्रहरु र तहहरु	4
५ लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षणको विधि र तरिका	5
६ लैससास परिक्षणमा संलग्न हुने सहभागीहरु	

तथ्याङ्क प्रस्तुतिकरण खण्ड

७ तथ्याङ्क प्रस्तुतिकरण र व्याख्या-विभिन्न तालिकाहरुमा समावेशीकरण परिक्षणबाट आएको उपलब्धी	8
---	---

विश्लेषण खण्ड

८. लैससास विश्लेषणका औजारहरु	12
९ तथ्याङ्कको तुलनात्मक अध्ययन तथा विश्लेषण	

मुख्य उपलब्धी खण्ड

१०. लैससास परीक्षणका अंकभार	12
१०.१ लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणको आधारमा अंकभार	18
१०.२ माकुरी जालो	
११. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको सबल, सुधार गर्नु पर्ने, अवसर र चुनौतीहरु	20
१२. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको कार्ययोजना	28
निष्कर्ष तथा सुझाव	39
सुझावहरु	39
अनुसूची खण्ड १: सहभागीहरुको नामावली	Error! Bookmark not defined.
अनुसूची २: लैससास SWOT विश्लेषण विवरण	44
अनुसूची ३: पालिकाको लैससास कार्ययोजना	44
अनुसूची ४: लैससास परिक्षणको प्राप्त अंकको विस्तृत विवरण	44

परिचय खण्ड

१ पृष्ठभूमि

नेपालको संविधानले दिशानिर्देश गरे बमोजिम समानुपातिक समावेशी र सहभागितामूलक सिद्धान्तका आधारमा समतामूलक समाजको निर्माण गर्न, राज्यका सबै अंग, तह र क्षेत्रगत विषयहरूमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (लैससास) को विषयलाई विकासको हरेक पक्षमा, मूलप्रवाहीकरण र संस्थागत गर्न आवश्यक भएको छ ।

नेपालको संविधानको धारा १८ मा उल्लिखित समानताको हकमा सबै नागरिकहरू कानूनको दृष्टिमा समान हुने तथा कसैलाई पनि कानूनले समान संरक्षणबाट बन्चित नगरिने व्यवस्था छ । साथै, सामान्य कानूनको प्रयोगमा धर्म, वर्ण, जात जाति, लिङ्ग, शारीरिक अवस्था, अपाङ्गता, स्वास्थ्य स्थिति, वैवाहिक स्थिति, गर्भावस्था, आर्थिक, भाषा वा क्षेत्र, वैचारिक आस्था वा यस्तै अन्य कुनै आधारमा भेदभाव गर्न नपाइने व्यवस्था उल्लेख छ । नेपालको संविधानको धारा ३८ ले महिलालाई समान अधिकार, सुरक्षित मातृत्व र प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी अधिकार, राज्यका सबै तहमा सहभागी हुने अधिकार, सम्पत्ति तथा पारिवारिक मामिला सम्बन्धी अधिकार, शिक्षा, स्वास्थ्य, रोजगार र सामाजिक सुरक्षामा सकारात्मक विभेदको व्यवस्था गरेको छ । संविधानले महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका हिंसाजन्य कार्यहरूलाई कानून बमोजिम दण्डनीय हुने व्यवस्था पनि गरेको छ ।

संविधानमा राज्यले सामाजिक वा सांस्कृतिक दृष्टिले पिछ्छडिएका महिला, दलित, आदिवासी जनजाति, मदेशी, थारु, मुस्लिम समुदाय, पिछ्छडावर्ग, सीमान्तकृत, अल्पसङ्ख्यक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसङ्ख्यक, किसान, श्रमिक, उत्पिडित वा पिछ्छडिएको क्षेत्रका नागरिक तथा आर्थिकरूपले विपन्न खस आर्य लगायत नागरिकको संरक्षण, सशक्तिकरण वा विकासका लागि कानून बमोजिम विशेष व्यवस्था गर्न सकिने विषय उल्लेख गरी समावेशीका अवधारणालाई आत्मसात गरिएको छ । सामाजिक न्यायको हकले राज्यका हरेक तहमा समावेशी र समानुपातिक प्रतिनिधित्वको सिद्धान्तका आधारमा जनताको सहभागिताको अधिकारको व्यवस्था गरेको छ ।

स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ ले लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (लैससास) सम्बन्धमा गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको काम, कर्तव्य र अधिकारमा लैससास सम्बन्धी व्यवस्था उल्लेख गरेको, वडा समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार अन्तर्गत वडामा आर्थिक तथा सामाजिक रूपमा पछ्छडि परेका महिला, बालबालिका, दलित, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, जेष्ठ नागरिक, अल्पसङ्ख्यक, र सीमान्तकृत समुदायको अभिलेख राखी सामाजिक र आर्थिक उत्थान सम्बन्धी काम गर्ने व्यवस्था गरेको, विभिन्न समुदायबीच सामाजिक सदभाव र सौहार्दता कायम गर्ने, बालविवाह, बहुविवाह, लैङ्गिक हिंसा, छुवाछुत, दहेज तथा दाइजो, हलिया प्रथा, छाउपडी, कमलरी, प्रथा, बालश्रम, मानव बेचबेखन जस्ता सामाजिक कुरीति र अन्धविश्वासको अन्त्य गर्ने, गराउने व्यवस्था गरेको, स्थानीय तहको योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्दा महिला तथा पिछ्छडिएको एवं लक्षित वर्गको सहभागिताको व्यवस्था, र योजना छनौटमा महिला, बालबालिका तथा पिछ्छडिएका वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने कार्यक्रममा जोड दिदै लैससास प्रवर्द्धन गर्ने लगायतको व्यवस्था उल्लेख गरेको छ । यसका साथै लैससासका सजालहरूलाई सम्बोधन गर्न राज्यले विगत लामो समय देखि नै प्राथमिकताका साथ आवधिक योजना, वार्षिक योजना, नीति तथा कानूनको तर्जुमा तथा परिमार्जन र कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दै आइरहेको छ ।

यसै सन्दर्भमा स्थानीय तहद्वारा संचालन हुने योजना तथा कार्यक्रमलाई लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीमैत्री बनाउन, संवैधानिक एवम कानुनी उत्तरदायित्व तथा जिम्मेवारी पुरा गर्न, राज्यले अर्न्तराष्ट्रियस्तरमा गरेका प्रतिबद्धता अनुरूप कार्य गर्न, स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ अनुसार स्थानीय तहमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणलाई संस्थागत गर्दै लैङ्गिक उत्तरदायी समावेशी विकासलाई प्रवर्द्धन गर्नको लागि लैससास परिक्षण वा लेखाजोखा गर्नु आवश्यक हुन्छ । मुलुकमा विद्यमान सबै प्रकारका विभेद र उत्पीडनको अन्त्य गर्दै बहुजातिय, बहुभाषिक, बहुधार्मिक, बहुसांस्कृतिक तथा भौगोलिक विविधतायुक्त विशेषतालाई आत्मसात गरी विविधता बीचको एकता, सामाजिक सांस्कृतिक ऐक्यबद्धता, सहिष्णुता र सदभावलाई संरक्षण एवं प्रवर्द्धन गर्दै, वर्गीय,

जातिय, क्षेत्रिय, भाषिक, धार्मिक, लैङ्गिक विभेद र सबै प्रकारका जातिय छुवाछुतको अन्त्य गरी आर्थिक समानता, समृद्धि र सामाजिक न्याय सुनिश्चित गर्न, समानुपातिक समावेशी र सहभागितामूलक सिद्धान्तका आधारमा समतामूलक समाजको निर्माण गर्ने संकल्पलाई साकार पार्न गाउँपालिकाको संरचना, नीति निर्माण र संचालन हुने योजना तथा कार्यक्रमलाई लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी मैत्री बनाउनु आवश्यक छ। राज्यका राष्ट्रिय एवं अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिबद्धता पूरा गर्न स्थानिय तहमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणलाई संस्थागत गर्नका निमित्त मार्गदर्शन आवश्यक भएकोले संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले यो “**लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण दिग्दर्शन, २०७८**” तयार गरिएको छ।

संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट लैससास सम्बन्धि अलगगै दिग्दर्शन तयार गरि स्थानीय तहमा लैससासको विद्यमान अवस्थाको जानकारी लिने साथै स्थानीय तहगत तथा मुलुकको समग्र लैससास सम्बन्धि समस्या र चुनौतिहरुको पहिचान गरी यस क्षेत्रका योजना तथा कार्यक्रमहरुको दक्षता र प्रभावकारीताको लेखाजोखा तथा मूल्याङ्कन गर्दै नीतिगत पृष्ठपोषण गर्ने उदेश्यले यो दिग्दर्शन तयार पारेको छ।

२ लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षणको महत्व

पुथा उत्तरगंगा गाउँपालिकाले तर्जुमा गर्ने आवधिक योजना, वार्षिक योजना, नीति, रणनीति तथा कार्यक्रमहरुलाई लैससास मैत्री बनाई समावेशी तथा समानुपातिक एवं दीगो विकासमा टेवा दिनका लागि यो परिक्षण महत्वपूर्ण मानिएको छ। पालिकाका नीति, रणनीतिका अतिरिक्त यसले अपनाउदै आएको विकासका अभ्यासहरुमा पनि आवाजहीन, अधिकारविहिन वर्गहरुको अधिकार सुनिश्चित गर्नका लागि पनि यसको आवश्यकता रहेको छ। यसका लागि गाउँपालिकाले लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धि कार्यविधि बनाई कार्यक्रम तथा रणनीतिहरुमा “लैङ्गिक मूलप्रवाहीकरण गरी “लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट” मार्फत लैङ्गिक तथा सामाजिकरूपमा वहिस्करणमा परेका व्यक्ति र समुहहरुको सशक्तिकरण गर्नका लागि” पनि यो परिक्षणको महत्व रहेको छ। पालिकाले लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको क्षेत्रमा आफ्नो सफल पक्ष, सुधारनु पर्ने विषय क्षेत्र, समस्या तथा चुनौतिहरुको पहिचान गरी निराकरणका उपायहरु पहिचान नगरी विकासका गतिविधिहरुलाई सञ्चालन गर्दै जाने हो भने गरिव र धनी विचको खाडल बढ्दै जान्छ। दीगो विकासका लक्ष्य हासिल गर्नका लागि पनि यो परिक्षण जरुरी छ। यो परिक्षणबाट निकैल गरेका अन्तरहरुको आधारमा कार्ययोजना बनाउदै जाने र कार्ययोजनाका आधारमा कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिने हो भने लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण गर्न ठूलो सधाउ पुऱ्याउन सकिन्छ। साथै यसबाट प्राप्त नतिजालाई आवधिक योजना तर्जुमा, वार्षिक योजना तर्जुमा र नीतिगत सुधार गर्नमा प्रयोग गर्न सकिने भएकोले यसलाई गाउँपालिकाले निकै महत्वपूर्ण दस्तावेजको रूपमा लिएको छ।

३. लैससासका परिक्षणका उदेश्यहरु

लैससास परिक्षणको साधारण उदेश्य, स्थानीय स्तरमा गरिने सम्पूर्ण विकास योजना तथा कार्यक्रमलाई लैससास उत्तरदायी र दिगो बनाउनु रहेको छ।

- लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण मार्फत स्थानीय तहको संस्थागत संरचना र कार्यक्रमहरुमा महिला, लक्षित वर्ग र सीमान्तकृत समुहहरुलाई समावेश गरी लैङ्गिक समानता र सबै जात जातीको अर्थपूर्ण सहभागिता गराई, लैङ्गिक अन्तरहरुको प्रभावलाई सम्बोधन गर्दै लैङ्गिक मूलप्रवाहिकरण र सशक्तिकरण गर्दै लैजाने,
- महिला, लक्षित वर्ग र सीमान्तकृत समुहहरुलाई समावेश गरि उनीहरुको योजनाबद्ध रूपमा व्यक्तिगत र सामुहिक क्षमता अभिवृद्धि गरी स्थानिय तहको विकास प्रकृत्यामा निर्णायक तथा अर्थपूर्ण सहभागिता सुनिश्चित गरी आर्थिक तथा सामाजिक सशक्तिकरण गर्ने,

- स्थानिय तहको सबै कार्यक्रम, योजना र आयोजनाको प्रत्येक चरणमा लैससास दृष्टिकोणबाट अनुगमन तथा मुल्याङ्कन गर्ने र यसलाई संस्थागत गर्दै लैजाने,
- लैससास परिक्षण नतिजाको आधारमा समस्या तथा चुनौतिहरूको पहिचान गरी समयमै समाधान गर्न तथा भावी योजना तथा कार्यक्रमका लागि नीतिगत पृष्ठपोषण गर्ने ।

४ लैससास परीक्षणले समेट्ने क्षेत्रहरू

संघीय व्यवस्था पश्चात लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणलाई संस्थागत गर्नको लागि संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले जारी गरेको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण दिग्दर्शन अनुसारको कार्य थालनि भएको छ जसलाई सबै गाउँपालिका र नगरपालिकाहरूले लागु गर्नु पर्ने हुन्छ । विशेषत लैससास परिक्षण गर्दा निम्न बमोजिम मुख्य पाँच विषय वा क्षेत्रहरूलाई समेट्नु पर्दछ ।

१. नीति, कानून, योजना
२. संस्थागत व्यवस्था
३. मानव संसाधन तथा क्षमता विकास
४. सेवा प्रवाह
५. सुशासन तथा उत्तरदायीत्व

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण दिग्दर्शन २०७८ अनुसार लैससास परिक्षणलाई तीन चरणमा विभाजित गरी परिक्षण कार्य सम्पन्न गर्ने व्यवस्था गरिएको छ । सोहि व्यवस्था अनुरूप लैससास परिक्षण गरिएको छ ।

५ लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षणको विधि र तरिका

क) लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी जवाफदेहिताको सिद्धान्त (Accountability)

लैङ्गिक तथा सामाजिक लेखाजोखा तथा परीक्षणले लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीताका लागि जवाफदेहिताको आधारमा परीक्षण गर्दछ र सो का लागि सुधारोन्मुख मार्गदर्शन गर्दछ ।

ख) लैङ्गिक उत्तरदायित्वको सिद्धान्त (Responsibility)

लैङ्गिक लेखाजोखा तथा परीक्षणले लैङ्गिक समानताका लागि उत्तरदायित्वको परीक्षण गर्दछ र सो का लागि सुधारोन्मुख मार्गदर्शन गर्दछ ।

ग) लैङ्गिक समताको सिद्धान्त (Gender Equity)

लैङ्गिक दृष्टिले समतायुक्त र सामाजिक न्यायमा आधारित समाजको निर्माणका लागि विधिवत रूपमा योगदान गर्नु नै यस सिद्धान्तको मूलभूत उद्देश्य हो । विकासका नीति, योजना तथा संस्थागत व्यवस्थाको प्रयासले महिला र पुरुषमा फरक फरक प्रभाव पर्दछ, ग्रहणशीलता फरक फरक हुन्छ, र व्यवहारिक तथा रणनीतिक आवश्यकता फरक फरक हुन्छ भन्ने मान्यताका आधारमा समताको परीक्षण र मार्गदर्शन गर्दछ ।

घ) समावेशीकरणको सिद्धान्त (Inclusion)

राज्यका विकास प्रणाली तथा व्यवस्थापकीय संरचनामा महिला र पुरुषको न्यायोचित स्थान, समाजका जातजाति, वर्ग, उमेर समूह र विभिन्न क्षमता भएका व्यक्तिको **(Gender, Geography, Caste, Ethnicity, Age, Ability)**, योगदान, सहभागिता, उपलब्धी तथा विकासका अवसरको लेखाजोखा तथा सुनिश्चितताका लागि मार्गदर्शन गर्दछ ।

ङ) समविकासको सिद्धान्त (Equal Development)

महिला र पुरुषबीच तथा समाजमा रहेका विभिन्न जातजाति, समुदाय, वर्ग, उमेर समूह र शारीरिक क्षमता भएका व्यक्तिलाई आर्थिक, सामाजिक, राजनीतिक तथा मनोवैज्ञानिक विकासका लागि समान अवसर र सामाजिक संरचनामा आधारित सबै प्रकारका विभेद, शोषण, हिंसा तथा असमानताबाट मुक्ति र समानताको प्रत्याभूति गराउन मार्गदर्शन गर्दछ ।

१. तयारी चरण

सर्वप्रथम नगरपालिकाले ७ देखि १३ जनाको देहाय बमोजिम लैससास कार्यान्वयन समिति गठन गर्नु पर्दछ । उक्त समितिमा देहाय बमोजिम सदस्य रहने व्यवस्था गरिएको छ ।

क्र.सं	पदाधिकारीहरु	पद
१	गाउँपालिका/नगरपालिका अध्यक्ष/प्रमुख	संयोजक
२	उपप्रमुख /उपाध्यक्ष	सदस्य
३	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	सदस्य
४	सामाजिक विकास समितिका संयोजक	सदस्य
५	कार्यपालिकाका सदस्यहरुमध्येबाट कम्तिमा २ जना	२ सदस्यहरु
६	महिला सहित संयोजकले तोकेको तीन जना	३ सदस्यहरु
७	सामुदायिक संघ संस्थाहरुमध्येबाट समावेशी प्रतिनिधित्व हुने गरी संयोजकले तोकेको तीन जना	३ सदस्यहरु
८	लैससास हेर्ने विभाग/महाशाखा/शाखाका प्रमुख	सदस्य सचिव

२. कार्यान्वयन चरण

लैससास कार्यान्वयन समिति गठन पश्चात लैससास परीक्षण कार्यान्वयन गर्न ३ देखि ५ जनाको लैससास कार्यान्वयन कार्यदलको गठन गर्ने र देहाय बमोजिमको प्रकृया अवलम्बन गर्नु पर्दछ ।

- लैससास कार्यान्वयन समितिको बैठकमा सहभागी भई छलफल भएका विषय वस्तुको जानकारी लिने,
- लैससास परीक्षण कार्ययोजना विस्तृतरूपमा तयार गर्ने र समिति समक्ष छलफल गरी स्वीकृत गराउने,
- कार्यदलको कार्ययोजना सम्बन्धमा सम्बन्धित पदाधिकारी र शाखा/महाशाखाका कर्मचारीहरूसंग छलफल गरी जानकारी गराउने,
- लैससास परीक्षणका लागि स्थानिय तहका पदाधिकारी लगायत प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत तथा सरोकारवालाहरूसंग समन्वय गर्ने,
- सन्दर्भ सामाग्रीहरुको अध्ययन गर्ने, सबै सूचकहरुको गंभीरतापूर्वक अध्ययन गर्ने,
- सूचकहरुका लागि प्राथमिक र द्वितीय स्रोतहरुको पहिचान गर्ने र सो अनुरूप सूचना संकलन गर्ने,
- सूचना संकलनका विधिहरुको निर्योत गरी उपयुक्त विधिबाट संकलन गर्ने,
- द्वितीय स्रोतबाट लिइने सूचनाका लागि आवश्यक प्रमाण जुटाउने र सम्बन्धित सूचकमा अंक प्रदान गरी तालिकामा अंक प्रदान गरिएको प्रमाण उल्लेख गर्ने,
- नीति, योजना, कार्यक्रम, निर्णय तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनसंग सम्बन्धित प्रमाण तथा आधिकारिक कागजातहरु जुटाउने,

- प्राथमिक स्रोतका सूचनाका लागि आवश्यकता अनुसार स्थलगत अनुगमन गर्ने र सम्बन्धित सरोकारवालाहरु तथा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, शाखा/महाशाखाका सम्बद्ध कर्मचारी र पदाधिकारीहरु तथा सेवाग्राहीसंग छलफल गर्ने र आवश्यकता अनुसार अन्तर्वार्ता लिने,
- प्राप्त तथ्यांक र सूचनाहरु दिग्दर्शनमा उल्लेख गरे अनुरूप सूचक र उपसूचकहरु अनुसार विषयवस्तु र सूचना संकलन गर्ने ढाँचा तयारी गर्ने र सो बमोजिम प्रस्तुतिकरण गर्ने र सूचना संकलन वा जानकारी लिन र कार्यशालामा प्रस्तुत गर्ने,
- कार्यशालामा ती सूचना तथा तथ्यांकको प्रमाणीकरण गर्ने र ती सूचकहरुको सवल पक्ष, सुधार गर्नु पर्ने पक्ष, अवसर र चुनौतीहरुको बारेमा छलफल गर्ने,
- सुधार गर्नु पर्ने पक्ष, अवसर र चुनौतीहरु न्यूनीकरण गर्न लैससास मूलप्रवाहिकरण कार्य योजना बनाउने ।

३. प्रतिवेदन चरण

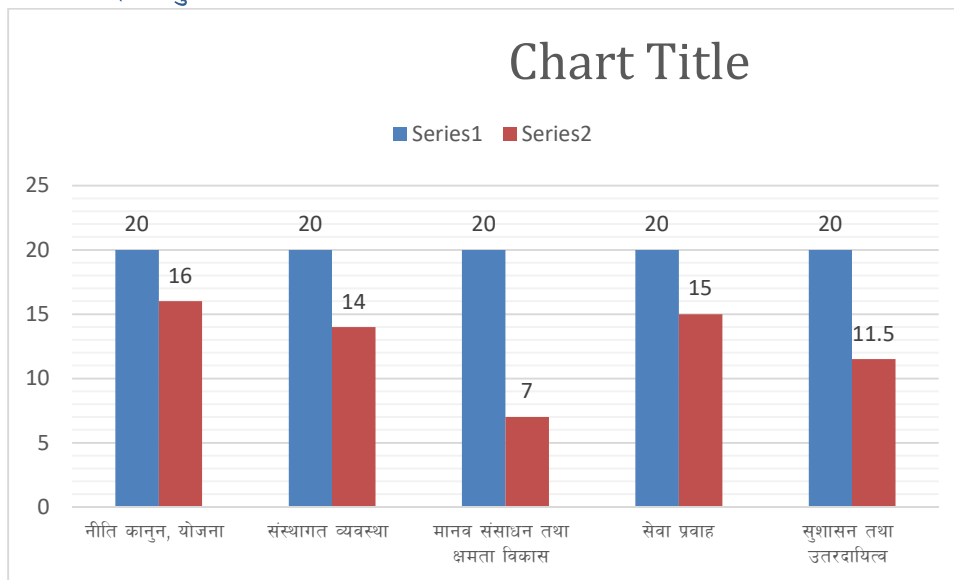
यस चरणमा कार्यदलले प्राप्त सूचना तथा तथ्याङ्कहरुलाई प्रतिवेदनका रुपमा प्रस्तुत गर्नु पर्दछ । प्रतिवेदनलाई आकर्षक बनाउन यसलाई विभिन्न खण्डमा तयार गरियो । खासगरी प्रतिवेदनमा परिचय खण्ड, तथ्याङ्क प्रस्तुतिकरण खण्ड, विश्लेषण खण्ड मुख्य फाइन्डिङ्ग, सवल र कमजोर पक्ष र निष्कर्ष तथा सुझाव खण्ड समावेश गरिएको छ ।

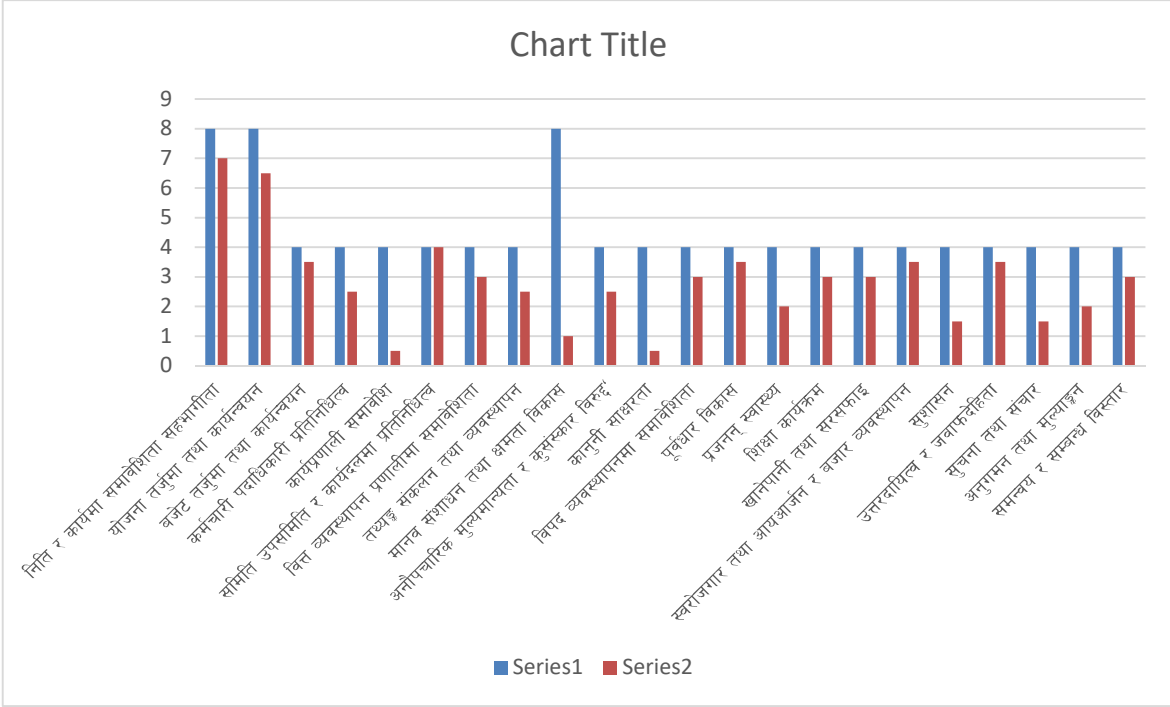
६. लैससास परिक्षणका सहभागिहरु

पुथा उत्तरगंगा गाउपालिकामा पदाधिकारी १५ जना र कर्मचारी १५ जना गरी जम्मा ३० जनाले २ दिने लैससास परिक्षण कार्यशाला गोष्ठिमा भाग लिएका थिए । जस मध्येमा १७ जना पुरुष र १३ जना महिला थिए । विस्तृत नाम(बलीको लागि अनुसूची १ मा उल्लेख गरेको छ) ।

तथ्याङ्क प्रस्तुतिकरण खण्ड

७. तथ्याङ्क प्रस्तुतिकरण र व्याख्या - विभिन्न तालिकाहरु

विश्लेषण खण्ड

८. लैससास परिक्षण विश्लेषण औजारहरु

संघीय व्यवस्था पश्चात लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशिकरणलाई संस्थागत गर्नको लागि संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले जारी गरेको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशिकरण परिक्षण दिग्दर्शन अनुरूप कार्यविधिको थालनि भएको छ, जस्ताइ सवै गाउँपालिका र गाउँपालिकाहरुले लागु गर्नु पर्ने हुन्छ । विशेषत लैससास परिक्षण गर्दा यी तलका विभिन्न विधिहरु र औजारहरु प्रयोग गरिएकोछ ।

- सन्दर्भ सामाग्रीको संकलन र पुनरावलोकन
- लैससास विषयमा क्षमता अभिवृद्धि गरी बर्भाईमा एकरूपता ल्याउने,
- लक्षित समुह छलफल
- मुख्य व्यक्तिहरुको अन्तरवार्ता
- अन्तरवार्ता
- सरोकारवालाको विश्लेषण कार्यशाला गोष्ठी
- प्रश्नावली
- कार्यशाला गोष्ठी
- सवल, कमजोर, अवसर तथा चुनौति विश्लेषण
- कार्ययोजना तयारी

९. तथ्याङ्क तुलनात्मक अध्ययन तथा विश्लेषण

पुथा उत्तरगंगा गा.पा.को गत वर्ष र यो वर्षको परीक्षणको तुलनात्मक विश्लेषण प्राविधिक प्रतिवेदनको नम्बर ९ मा राख्ने

क्र.स	मुख्य सुचक	आ. व.		आ. व.		क्र.सं	उप सुचक	आ. व. ०७७/ ०७८		आ. व. ०७८/०७९	
		कुल अंक	प्राप्ताङ्क	कुल अंक	प्राप्ताङ्क			कुल अंक	प्राप्ताक	कुल अंक	प्राप्ताक
१	निती, कानुन, योजना	२०		२०		१.१	निती र कानुनमा समावेशीता , सहभागीता	८	५	८	६
						१.२	योजना तर्जुमा तथा कार्यक्रम	८	४	८	६.५
						१.३	बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	४	०	४	३.५
कुल प्राप्ताङ्क								२०	९	२०	१६
२	सस्थागत व्यवस्था	२०		२०		२.१	कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व	४	२	४	२.५
						२.२	कार्यप्रणाली समावेशी	४	१.५	४	१.५
						२.३	समिती, उपसमिती र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व	४	३.५	४	४
						२.४	वित्त व्यवस्थापन	४	३.५	४	३
						२.५	तथ्याङ्क संकलन तथा व्यवस्थापन	४	४	४	२.५

कुल प्रापताङ्क								२०	१४.५	२०	१४
३	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	२०		२०		३.१	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	८	५.५	८	१
						३.२	अनौपचारिक मूल्य मान्यता र कुसंस्कार विरुद्ध जनचेतना	४	३	४	२.५
						३.३	कानुनी साक्षरता	४	२	४	०.५
						३.४	विपद व्यवस्थापनमा समावेशीता	४	३.५	४	३
कुल प्रापताङ्क								२०	१४	२०	७
४	सेवा प्रवाह	२०		२०		४.१	पूर्वाधार विकास	४	२.५	४	३.५
						४.२	प्रजनन स्वास्थ्य	४	३.५	४	२
						४.३	शिक्षा कार्यक्रम	४	४	४	३
						४.४	खानेपानी तथा सरसफाई	४	३.५	४	३
						४.५	स्वाजगार तथा आय आर्जन र बजार व्यवस्थापन	४	३.५	४	३.५
कुल प्रापताङ्क								२०	१७	२०	१५.०
५	सुशासन तथा उत्तरदायित्व	२०		२०		५.१	सुशासन	४	२	४	१.५
						५.२	उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता	४	१	४	३.५
						५.३	सुचना तथा संचार	४	३.५	४	१.५

					५.४	अनुगमन तथा मूल्यांकन	४	०.५	४	२
					५.५	समन्वय र सम्बन्ध विस्तार	४	२.५	४	३
कुल प्रापताइ					कुल प्रापताइ		२०	९.५	२०	११.५
जम्मा					जम्मा		१००	६४	१००	६३

मुख्य उपलब्धीहरु

१०. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षणवाट आएको उपलब्धि

३.१. लैससास परिक्षणको मुख्य उपलब्धीहरु

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण पश्चात पुथा उत्तरगंगा गाउँपालिका मार्फत सञ्चालन भइरहेका विभिन्न क्रियाकलापहरुमा लैङ्गिक संवेदनशीलताको अभ्यासको अध्ययन तथा पृष्ठपोषण प्राप्त भएको छ ।

गाँउपालिकाले अवलम्बन गरेको लैससास नीति तथा कार्यक्रमहरूको अन्तर विश्लेषण गरि नया कार्यक्रमहरू सहितको कार्य योजना तयार गरिएको थियो । आगामी दिनमा पालिकालाई लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणमैत्री बनाई थप सशक्तिकरणका कार्यक्रम सञ्चालन गर्नका लागि पनि परिक्षणले मार्ग प्रशस्त गरेको छ । मुख्यतया लैससास परिक्षण पश्चात निम्नानुसार उपलब्धीहरू तथा प्राप्तीहरू पहिचान भएका छन् ।

- निर्णय प्रक्रियामा महिला सहभागिता बढाउनका लागि विभिन्न योजना अन्तरगतका उपभोक्ता समितिमा प्रतिनिधित्व गर्ने महिलाहरूले अर्थपूर्ण सहभागिता रहेको पाईन्छ ।
- महिलाहरूको वकालत र सरोकारवालाहरूको संवेदनशीलता बढ्दै गएको पाईन्छ ।
- सार्वजनिक जीवनमा महिला सहभागिता बढ्दै गएको देखिएको छ ।
- लैङ्गिक हिंसाका घटनाहरूमा महिलाहरूले न्याय पाउन थालेका छन्/आवाज उठाउन थालेका छन् ।
- गाँउपालिकाको न्यायिक समितिले महिला हिंसा न्युनिकरणका लागि महत्वपूर्ण योगदान पुऱ्याएको पाइन्छ । पालिकाले लैससास सम्बन्धि केही नीति रणनीति तथा कार्यविधिहरू तयार गरी लागू गराउनु आवश्यक छ
- सिमान्तकृत, बञ्चितकरण र जोखिममा परेका व्यक्ति र समुदायको लागि विशेष कार्यक्रम तथा बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।
- यस लैससास परिक्षणको अवधीमा, महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मुलन गर्ने महासन्धि (CEDAW) कार्यान्वयनका लागि तयार गरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयुक्त राष्ट्रसंघीय सुरक्षा परिषदबाट पारीत प्रस्ताव नं. १३२५ र १८२० को कार्यान्वयन राष्ट्रिय कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी बोध भएकोछ आगामी नीति , कार्यक्रम र बजेटमा समेटने बचनबद्धता रहको छ ।
- महिला अधिकार स्थापना र महिला माथि हुने हिंसा विरुद्धको विभिन्न दिवस र अभियान जस्तै महिला हिंसा विरुद्धको १६ दिने अभियान, किशोरी दिवस, अन्तराष्ट्रिय महिला दिवस, र स्वच्छ महिनावारी दिवस सम्बन्धी कार्यक्रम संचालन गर्ने गरेको छ ।
- उपाध्यक्षको कार्यकक्ष नजिकै परिवार जियोजनको अस्थायी साधन, फस्टएड किट र सेनिटरी प्याडको सहज व्यवस्थापन गरेको पाइयो ।
- सेवा सुविधामा पहुँच नभएका समुदायहरूका लागि सेवा प्रवाहमा पहुँच पुऱ्याउन घुम्ति शिविर संचालन भएको पाइएको छ ।

१०.१ लैससास परीक्षणका अंकभार

क. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण सूचकहरू अंकभार

लैससास परीक्षणका लागि स्थानीय सरकारको नीतिमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास, लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी उत्तरदायी कार्यक्रम, आन्तरिक संरचना र मानव संसाधन, सम्बन्ध विस्तार र नेपाल सरकारका प्रतिवद्धताहरू लगायतका विषय वस्तु समेटिएका छन् । लैससास परीक्षणका लागि देहायका पाँचवटा मुख्य सूचकहरू तथा अंकभारको व्यवस्था गरिएको छ ।

क्र.स.	मूल सूचकहरू	अंकभार
१.	नीति, कानुन, योजना	२०

२.	संस्थागत व्यवस्था	२०
३.	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	२०
४.	सेवा प्रवाह	२०
५.	सुशासन तथा उत्तरदायीत्व	२०

लैससास परीक्षणका मूल सूचकका उपसूचकहरु र अंकभार

लैससास परीक्षणका प्रमुख पाचवटा सूचकहरु भित्र विभिन्न २२ वटा उपसूचकहरु राखिएका छन् । ती उपसूचकलाई प्रष्ट बनाउनका लागि प्रत्येक उपसूचकमा प्रश्नहरु राखिएका छन् । समग्रमा यस परीक्षणमा १०० वटा प्रश्नहरुको उपयोग गरिएको छ । प्रत्येक प्रश्नको पूर्णाङ्क १ रहेको छ जसमा अवस्था हेरिकन ० – १ सम्मको अंकभार दिन सकिन्छ । उक्त २२ वटा उपसूचकहरु यसप्रकार रहेका छन् :

ख. लैससास परीक्षणका मुख्य तथा सहायक विषय क्षेत्रहरु

क्र. स.	मुख्य तथा सहायक विषय क्षेत्रहरु	अंकभार	अंकभार
१.	निति, कानून, योजना	२०	२०
१.१.	निति, कानून, योजनामा समावेशी सहभागिता	६	
१.२.	योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	६	
१.३.	बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	४	
२	संस्थागत व्यवस्था	२०	२०
२.१	कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व	४	
२.२	कार्यप्रणाली समावेशी	४	
२.३	समिति, उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व	४	
२.४	वित्त व्यवस्थापन प्रणालिमा समावेशिता	४	
२.५	तथ्याङ्क संकलन तथा व्यवस्थापन	४	
३	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	२०	२०
३.१.	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	६	
३.२.	अनौपचारिक मुल्य, मान्यता र कुसस्कार विरुद्ध जनचेतना	४	
३.३.	कानुनी साक्षरता	४	

३.४.	विपद व्यवस्थापनमा समावेशिता	४	
४	सेवा प्रवाह	२०	२०
४.१.	पूर्वाधार विकास	४	
४.२.	प्रजनन स्वास्थ्य	४	
४.३	शिक्षा कार्यक्रम	४	
४.४	खानेपानी तथा सरसफाइ	४	
४.५	स्वरोजगार तथा आय आर्जन र बजार व्यवस्थापन	४	
५	सुशासन तथा उत्तरदायित्व	२०	२०
५.१.	सुशासन	४	
५.२.	उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता	४	
५.३	सुचना तथा संचार	४	
५.४	अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	४	
५.५	समन्वय र सम्बन्ध विस्तार	४	
	कुल जम्मा	१००	१००

ती उपशीर्षकहरूको प्रष्टयाईको लागि प्रत्येकमा व्याख्यान गरीएको छ । ती व्याख्यानको आधारमा अंक दिएर लैससास परिक्षण गरिएको छ । अंक भार दिने तरिका यस प्रकार छन :

- यदि अवस्थाको विवरणमा राम्रो भएमा र प्रमाणीकरणको आधार भएमा अंक १ दिने,
- यदि अवस्थाको विवरण र प्रमाणीकरणको आधार पनि मध्यम भएमा अंक ०.५ र
- यदि अवस्थाको विवरणमा सुधार गर्नु पर्ने देखिएमा वा व्याख्यानमा हुदै नभएमा अंक ० दिने ।

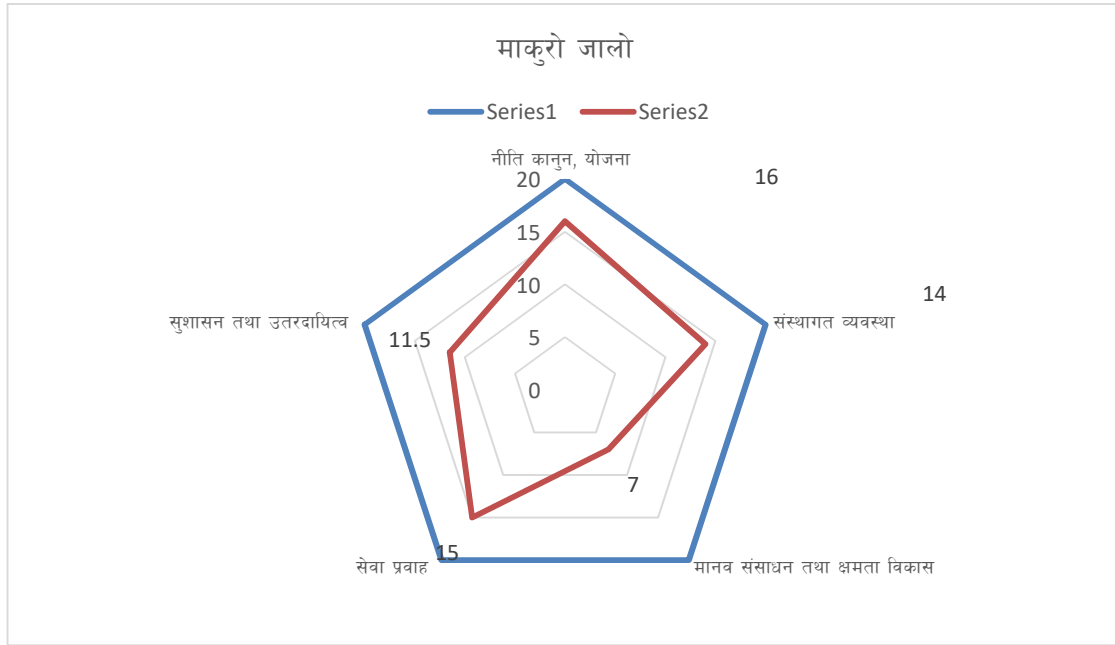
१०.२ लैससास परिक्षण गर्दा कार्यविधिमा उल्लेख गरिए अनुसार प्रमुख विषयहरू, सुचकहरूको व्याख्या र प्रमाणीकरणको आधारमा अंक दिई लैससास परिक्षण गरिएको छ जस्को प्राप्तअंक मुख्य सूचक अनुसार यस प्रकार छन:

क. स.	मुख्य तथा सहायक विषय क्षेत्रहरू	अंकभार	प्राताङ्क
१.	नीति, कानून, योजना		
१.१.	नीति, कानून, योजनामा समावेशी सहभागिता	६	६
१.२.	योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	६	६.५

१.३.	बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	४	३.५
	जम्मा	२०	१६
२	संस्थागत व्यवस्था		
२.१.	कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व	४	२.५
२.२.	कार्यप्रणाली समावेशी	४	०.५
२.३.	समिति, उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व	४	४
२.४.	वित्त व्यवस्थापन प्रणालिमा समावेशिता	४	३
२.५.	तथ्याङ्क संकलन तथा व्यवस्थापन	४	२.५
	जम्मा	२०	१४
३	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास		
३.१.	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	६	१
३.२.	अनौपचारिक मुल्य, मान्यता र कुसस्कार विरुद्ध जनचेतना	४	२.५
३.३.	कानुनी साक्षरता	४	०.५
३.४.	विपद व्यवस्थापनमा समावेशिता	४	३
	जम्मा	२०	७
४	सेवा प्रवाह		
४.१.	पूर्वाधार विकास	४	३.५
४.२.	प्रजनन स्वास्थ्य	४	२
४.३.	शिक्षा कार्यक्रम	४	३
४.४.	खानेपानी तथा सरसफाइ	४	३
४.५.	स्वरोजगार तथा आय आर्जन र बजार व्यवस्थापन	४	३.५
	जम्मा	२०	१५
५	सुशासन तथा उत्तरदायित्व		
५.१.	सुशासन	४	१.५
५.२.	उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता	४	३.५

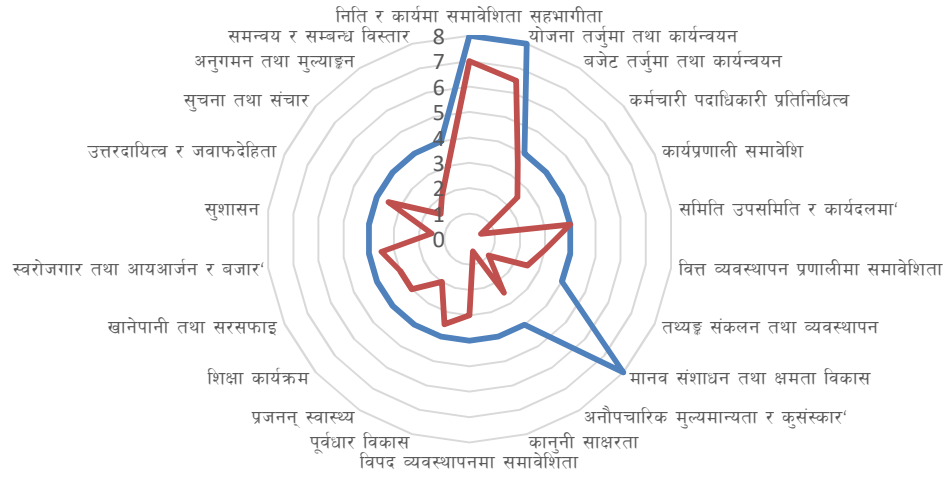
५.३.	सुचना तथा संचार	४	१.५
५.४.	अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	४	२
५.५.	समन्वय र सम्बन्ध विस्तार	४	३
	जम्मा	२०	११.५
	कुल जम्मा	१००	६४.५

१०. रलैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणको आधारमा अंकभार र माकुरी जालो

२२ वटा उप शिर्षकको माकुरेजालो

Series1 Series2

११. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको सवल, सुधार गर्नु पर्ने, अवसर र चुनौतीहरु

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको सवल तथा सुधार गर्नु पर्ने पक्ष तथा अवसर चुनौतीहरु पुथा उत्तरगंगा गाउँपालिकाको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण गर्ने सन्दर्भमा पालिकाको सवल पक्ष तथा सुधार गर्नु पर्ने पक्षलाई विश्लेषण गर्दा प्राप्त भएको सुझाव ५ वटै क्षेत्रको निम्न बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ ।

१. नीति, कानून, योजना

मुल विषय	सवल पक्ष	सुधार गर्नुपर्ने पक्ष	अवसर	चुनौतीहरु
	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशमा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोलीनिर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षागर्दा लैससास दृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको विषयवस्तु र शब्द चयन समावेशी र सहभागितामूलक हुने गरेको	गुणत्मक रुपमा सुधारगर्दै निरन्तरता दिन पर्ने	निणार्थक तहमा महिला ,दलित र जनजातीको उल्लेख्य उपस्थिति रहेको	मानवीय श्रोतको अप्रयाप्तता
नीति कानून योजना	लैगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणलाई छुट्टै शिर्षकका रुपमा वार्षिक नीति तथा कार्यक्रममा समावेश गरिएको	थप बजेटको व्यवस्था गरी लैससास प्रवर्धन गर्न पर्ने	महिला , पिछडा वर्ग तथा दलित समुदायको प्रतिनिधित्व र सहभागीता रहेको	सामाजिक चालचलनका कारण लैससास न्युन प्राथमिकतामा पर्ने गरेको ।
	स्वीकृत भएका ऐन,कानून, निति नियम, नियमावली र कार्यविधिहरु पालिकाको वेवसाइटमा राखिएका	कानून तथा नीति निर्माणको क्रममा वन्चितकरणमा परेको वर्गको सुझाव लिने नगरेको । सुशासन निति, लैससास निति र दलित शसशक्तिकरण निति	स्थानिय सरकारले विकास साभेदार , नागरिक समाज संस्था र नागरिकसंगको सहकार्यमा आवश्यकता अनुसार योजना निर्माण र कार्यान्वयन गर्न सक्ने	नीति र व्यवहार बीचको खाडल ठूलो भई हुनेखाने वर्गहरुको कार्यक्रममा पहुँच बढेको र सबै नागरिकहरुको वेवसाइटमा पहुँच नहुने

		नवनेका वेवसाइटमा शिर्षक अनुसारका सुचना सामाग्रीहरु नभएका	आइ टी अफिसरले सम्बन्धित समिति तथा अधिकारीहरूसंग समन्वय गरी राख्न सक्	
	आवधिक, बार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा समावेशी विकासको निति, रणनिति र कार्यक्रम बनेको	सरोकारवालाहरु तथा लक्षित समुदायसंग ब्यापक परामर्श गरिनुपर्ने विज्ञसंग परमर्श	एकरूपता कार्यान्वयन पक्षमा सजिलो	आर्थिक समस्या र आवधिक योजना र नीति, कार्यक्रम र बजेटको तालमेल कम हुनु ।
	स्थानीय तहले वजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा स्थानीय मागको आधारमा निर्णय हुने गरेको	सवै क्षेत्रको समानरूपले प्रतिनिधित्व, सहभागीता र जनताको मागको सम्बोधन हुन नसकेको	लैससास नीति निर्माण गरी सहकागीतामूलक योजना तर्जुमालाई कार्यान्वयन गर्न विकास साभेदारहरूसंग समन्वय भैरहेको।	कोरना महामारी जस्ता महामारी र विपद , जनताको सचेतनाको स्तर र भौगोलिक विकटता र लैससास सम्पर्क कर्मचारी रिक्त रहको अवस्था ।
	विभिन्न जन्य कार्य रोक्ने प्रयास भएको	लैससास डेस्क र सम्पर्क कर्मचारी तोक्न पर्ने लैससास नीति र दलित शसक्तिकरण सम्बन्धि कानुनी व्यवस्था गर्नुपर्ने ,	सरोकारवाला नियाकयहरु, स्थानीय विकास साभेदारहरु सहकार्यका लागि प्रतिवद्ध,	पदाधिकारीहरु यस सवाललाई महत्वका साथ ग्रहण गर्नेछन् आवस्यक जनशक्तिको व्यवस्थापना
	उपभोक्ता समितिमा कम्तिमा ३३ प्रतिशत महिलाको सहभागिता गराउने गरिएका साथै अध्यक्ष,	सञ्चालित कार्यक्रमको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्दा लैगिक तथा सामाजिकरूपमा	उपभोक्ता समितिसंग सम्बन्धित नितिगत व्यवस्थाका बारेमा जानकारी गराउदै प्रभावकारी	अनुगमनलाई प्रभावकारी बनाउन नसक्दा विकास आयोजनाहरु महंगा, खर्चिला, समयमा नसिद्धिने समस्या

सचिव र कोषाध्यक्षमध्ये कम्तीमा एकजना महिला सदस्य रहने व्यवस्था पनि गरिएको ।	बहिष्करणमा परेका व्यक्ति र समुहलाई लागत अनुरूप पुगेको लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण गर्ने नगरिएको । पदाधिकारीहरूलाई अभिमुखिकरण हुने नगरेको	रूपमा कार्य गर्न टोल विकास संस्था परिचालन गर्न पालिका तयार रहेको	भएको ।
---	--	--	--------

२. संस्थागत व्यवस्था

मुल विषय	सवल पक्ष	सुधार गनुपर्ने पक्ष	अवसर	चुनौतिहरू
संस्थागत व्यवस्था	स्थानीय स्तरमा गठित समिति उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा र पुरुषको समानुपातिक प्रतिनिधित्व	निर्णायक तहमा (पदाधिकारी र कर्मचारी) आर्थिक तथा समाजिक रूपमा पछाडी परेका तथा पारिएका महिला, दलित, सिमान्तकृत बहिष्करणमा र जोखिममा परेकाको प्रतिनिधित्व वढाउनुपर्ने	गाउँसभा र कार्यपालिकाले आवश्यक नितिगत व्यवस्था गर्न सक्ने ।	कर्मचारी भर्ना गर्दा समावेशी व्यवस्था अनुसार भर्ना गर्न सहज नभएको,
	न्यायिक समिति र मेलमिलाप केन्द्रमा दर्ता भएका र समाधान गरिएका विवादहरूको ो अभिलेख राखिएको	बाल हेल्पलाइन १०९८, बालबालिका हराएमा वा भेटिएमा १०४, महिला तथा बालबालिका माथि हुने हिंसाको वारेमा उजुरी गर्न सकिने राष्ट्रिय महिला आयोगको टोल फ्रि नं. ११४५, घरेलु हिंसा जस्ता उपयोगी जानकारीहरू समुदाय स्तरसम्म प्रभावकारी ढंगबाट सूचना प्रवाह गर्न स्थानीय संयन्त्र प्रयोग गरी लाभग्राहीहरूलाई सूचना प्रवाह गरिने नगरेको । न्यायिक समितिको क्षमता विकास गर्न आवश्यक वडा स्तरमा मेलमिलाप केन्द्र गठन गरी क्षमता अभिवृद्धी गर्न आवश्यक	सरोकारवालाहरूसंग समन्वय र सहकार्य गर्दै पालिकाले न्यायिक समितिको कार्यलाई प्रभावकारी गराउन सक्ने	श्रोतको यथेष्ट विनियोजन नभएको, पर्याप्त मात्रामा क्षमतावान कर्मचारीको अभाव देखिएको लैससास सम्पर्क कर्मचारी पद रिक्त रहेको ।

		न्यायिक समितिको कमलाई सहज बनाउन कानुनी सल्लाहकारको व्यवस्था गर्न आवस्यक		
	पालिकाको पार्श्वचित्र तयार गरेको । गुरु योजना तयार भएको	पालिकाको आवधिक योजना ,मध्यकालीन खर्च संरचना तयार गरी कार्यान्वयन गर्नु पर्ने । पालिकाको प्राफाइल अद्यावधिक गरी डिजिटलाइज गर्न पर्ने ।	महिला , बालबालिका तथा पछाडी परेको समुदायहरुको योजना तथा बजेटमा पहुँच हुने ।	आर्थिक र मानवीय श्रोतको कमी
	लैससास सम्बन्धि तालिम केही पदाधिकारी र कर्मचारीले प्राप्त गरेका	सवै पदाधिकारी र कर्मचारीलाई क्षमता विकासका तालिम आवस्यक रहको पालिकाको क्षमता विकास योजना तयार गर्न आवस्यक	विभिन्न सरोकारवाला निकायहरुको सहयोगमा कार्यक्रम संचालन गर्न सकिने	लैससास सम्बन्धि तालिमका लागि प्रयाप्त पजेट र महिला बाल बालिका तथा जेष्ठनागरिक शाखा हेर्ने कर्मचारी रकित रहेको

३. मानव संसाधन तथा क्षमता विकास

मुल विषय	सवल पक्ष	सुधार गनुपर्ने पक्ष	अवसर	चुनौतिहरु
मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	विभिन्न क्षेत्रका ब्यक्ति तथा संस्थाहरुसंग समन्वय गरी कार्य अगाडी वढाएको	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासका लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गरी उक्त विषयमा बजेट विनियोजन गर्न पर्ने	आन्तरिक तथा बाह्य निकायहरुसंगको समन्वय तथा सहकार्य बजेट व्यवस्था गर्न सकिने ।	लैससास निति र लैससासमा खर्च गर्ने कार्यविधि तयार भएको हुनेछ र बजेटको उपलब्धता हुनेछ
		मानव संसाधन विकास केन्द्रको स्थापना गर्ने		

		महिला र वन्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा संचालन गर्नपर्ने	प्रदेश सरकार, विकास साभेदार र पालिकाको सहकार्यमा कार्यक्रम बनाई कार्यान्वयन गर्न सकिने	पालिकामा मानव विकास केन्द्र वा शाखाको व्यवस्था भइ बजेट विनियोजन तथा खर्च भएको हुनेछ ।
	महिला माथि भएको हिंसा र भेदभावको न्यूनीकरण, बाल विवाहको रोकथाम सम्बन्धी कार्यक्रम	१३२५२ र १८२० कार्यान्वयनमा बजेट विनियोजना तथा नीति निर्माण गर्नुपर्ने	सम्पूर्ण महिला माथि हुने हिंसा अन्यका लागि आगाडी बढने	परम्परागत र रुढीवादी चालचलन, जनचेतना र शिक्षाको कमी कर्मचारी अभाव

४. सेवा प्रवाह

मुल विषय	सबल पक्ष	सुधार गनुपर्ने पक्ष	अवसर	चुनौतिहरु
सेवा प्रवाह	सफा पिउने पानी, अलग्गै शौचालयका र सेनिटाइजरको उपयोग गर्ने व्यवस्था गाउँकार्यपालिकाको कार्यालयमा सेनिटरीप्याडको व्यवस्था गरिएको	महिलाहरु वढीमात्रामा संलग्न हुने कार्यमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि स्थानीय महिलाको सक्रियतामा पानीको श्रोतको दिगो व्यवस्थापन कार्यक्रम संचालन गर्ने । सार्वजनिक शौचालय, विद्यालय र सार्वजनिक भवनहरुमा सहजै सेनिटरीप्याड उपलब्ध गराउने	नगरिक समाज संस्था, विकास साभेदार , विद्यालय र वडाहरुको समन्वय र सहकार्यमा काम गर्न सकिने	खानेपानीका मुहानहरु पर्याप्त नहुनु प्रयोग भएका प्याड विसर्जनमा समस्या

		अपागमैत्री संरचना नभएको	निर्माणधीन भवन अपारंता तथा बालबालिका मैत्री हुने ।	सयम मै नया संरचना सम्पन्न गर्न
		महिला कर्मचारीहरूको गर्भावस्था र बच्चालाई स्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्थापन गर्नुपर्ने	पालिकाको नया भवन बनिरहेको	हालको कार्यालय निकै साधुरो भएको।
	गरिवीको रेखामुनी रहेका नागरिकहरूका लागि विभिन्न स्वरोजगारमुलक कार्यक्रम संचालनमा रहका	मागमा आधारित दिगो रोजगारी सृजन गर्न सकिने खालका कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने	स्थानीय साधन स्रोत र शिपमा आधारित उद्यम विकास कार्यक्रम संचालन गर्न सकिने	वस्तविक लक्षित वर्ग पहिचान र कामको सम्मान गर्ने प्रवृत्तिको विकास हुन आवश्यक छ ।
	प्रविधिमैत्री पालिका बनाउन डिजिटल बडा पत्र जडान गरिएको	अद्यावक नियमितरूपमा गर्नुपर्ने	IT officer को व्यवस्था भएको	पुरानै भवनमा कार्यालय संभालन गर्नुपरेकाले प्रविधि मैत्री पुर्वाधार नभएको ।

सुशासन	Website निर्माण गरी विभिन्न सूचनाहरू र जानकारी (वार्षिक नीति, कार्यक्रम तथा बजेट,सार्वजनिककरण गर्ने गरेको ।	प्रतिवेदनहरू आय व्यय, पार्श्वचित्र, जोखिम नक्साकन, पञ्जीकरणको तथ्यांक, सामाजिक सुरक्षा भत्ताको विवरण तथा अन्य नियमित सूचनाहरू सवै अध्यावधिक गरिराख्न पर्ने गाउँपालिकाले नियमित रूपमा सार्वजनिक सुनुवाईमा,बर्हिगमन अभिमत - Exit Poll_ र नागरिक प्रतिवेदन पत्र (CRC) गर्ने नगरेको	अन्य सेवा प्रदायक संस्था तथा सहयोगी निकायहरूसंग सहकार्य गर्न सकिने	आवश्यक बजेट र जनविक्तको उपलब्धता भएको हुनेछ ।
---------------	---	--	--	---

	<p>पलिकाले प्रवाह गर्ने सवाहरुको जानकारीका लागि नागरिक वडा पत्रको व्यवस्था</p> <p>गुनासो सुनवाई तथा व्यवस्थापन का लागि अधिकारी तोकिएको</p> <p>सुभाब पेटी राखिएको</p>	<p>वडापत्रलाई अद्यावधिक गर्दै डिजिटलाइज गर्नुपर्ने ।</p> <p>गुनासो सुनवाई तथा व्यवस्थापन नियमित रुपमा गर्नपर्ने</p>		<p>सुचना प्रविधि मैत्री पुर्वाधार विकास गर्दै लैजानपर्ने ।</p>
	<p>महत्वपूर्ण कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न ऐन कानूनहरु बनाई सभाबाट पारित गरी राजपत्रमा प्रकाशन गर्ने गरेको।</p>	<p>कानून निर्माण प्रकृयाका वारेमा पदाधिकारी, विषयगत समिति र कर्मचारीहरुको क्षमता अभिवृद्धी गर्न आवश्यक</p>	<p>क्षमता विकास योजना तयार गरी कार्यान्वयन गर्न सकिने</p>	<p>दक्ष जनशक्ति र बजेटको व्यवस्था</p>
	<p>महिला हिंसा विरुद्ध अभियानहरु संचालन गर्ने गरेको</p>	<p>गा पा सबै वडाहरुका प्रत्येक घरधुरीमा लागु गर्नुपर्ने।</p> <p>लैससास डेष्कलाई साधन श्रोत सम्पन्न गराई कार्य सम्पादन गर्ने लगाउने</p>	<p>टोल विकास संस्था, वडा स्तरमा मेलमिलाप केन्द्र र लैससास डेस्क स्थापना गरी कार्य गर्न सक्ने</p>	<p>गाउँघरमा चलिआएको रुढी बादी परम्परा र चाल चलान</p>
	<p>कार्यक्रमको अनुगमन तथा मुल्याङ्कन गर्ने गरेको</p>	<p>अनुगमन तथा मुल्याङ्कनलाई लैससास मैत्रि बनाउनुपर्ने</p>	<p>अनुगमन तथा मुल्याङ्कन समितिलेको सक्रियतामा कार्य गर्न सकिने</p>	<p>अनुगमन तथा मुल्याङ्कन प्रकृयामा बन्चितिकरणमा परेकाहरुको सहभागिता न्युन हुनु</p>

५. सुशासन र उत्तरदायित्व

१२. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको कार्ययोजना

यस पुथा उत्तरगंगा गाउँपालिकाको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण गर्ने सन्दर्भमा पालिकाको सवल पक्ष तथा सुधार्नु पर्ने पक्षलाई विश्लेषण गर्दा प्राप्त भएको सुझावको आधारमा गाउँपालिकाले आगामि दिनमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको मुद्दालाई पुर्ण कार्यान्वयन गर्नको लागि निम्न बमोजिम कार्य योजना प्रस्तुत गरिएको छ ।

पुथा उत्तरगङ्गा गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय, तकसेरा, रुकुम पूर्व
लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्ययोजना-२०७९

मिति : २०७९।१२।०९ गते

मूल शीर्षक			सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व पर्ने नपर्ने	
पूर्णाङ्क	प्रासाङ्क	नं.		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
		३.१.१	क्षमता विकास योजना निर्माण गर्ने	गाउँपालिका	गाउँपालिका	गाउँपालिका र साझेदार सङ्घ संस्थाहरु	चैत्र मसान्तभित्र	प्राविधिक दायित्व	
			बजेट तर्जुमा र पेश	गाउँपालिका	गाउँपालिका	गाउँपालिका र साझेदार सङ्घ संस्थाहरु	असार १०		नपर्ने
			खर्च कार्यान्वयन कार्यविधि	गाउँपालिका	गाउँपालिका	गाउँपालिका र साझेदार सङ्घ संस्थाहरु	असार ३०		नपर्ने
		३.१.२	लै स सा स र नेतृत्व विकास सम्बन्धी अभिमुखीकरण	गाउँपालिका	गाउँपालिका	गाउँपालिका	असोज मसान्तभित्र	आर्थिक तथा प्राविधिक दायित्व	
		३.१.३	सेवाग्राही सन्तुष्टि परीक्षण कक्ष स्थापना, Online/Offline माध्यमद्वारा सेवाग्राही	गाउँपालिका	गाउँपालिका	गाउँपालिका/विषयगत शाखा/वडा कार्यालय	चैत्र मसान्तभित्र		नपर्ने

			सन्तुष्टि परीक्षण गर्ने						
		३.१.४	अध्ययन अवलोकन भ्रमण	गाउँपालिका	गाउँपालिका	गाउँपालिका र मिक् नेपाल	२०८० मङ्सिर मसान्तभित्र	आर्थिक दायित्व	
		३.१.५	लै स सा स सम्बन्धी फोकल पर्सन तोकि निजलाई क्षमता अभिवृद्धि तालिममा सहभागी गराउने	गाउँपालिका	गाउँपालिका	महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक शाखा	आ व २०८०,०८१		नपर्ने
		३.१.६	जिल्लाभित्रका ३ वटै स्थानीय तहको समन्वयमा कम्तीमा एउटा मानव संशाधन विकास केन्द्रको स्थापना गर्ने	गाउँपालिका	३ वटै स्थानीय तह	३ वटै स्थानीय तह/प्रदेश अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण प्रतिष्ठान, लुम्बिनी प्रदेश	आ व २०८०,०८१	आर्थिक तथा प्राविधिक दायित्व	
		३.१.७	लोक सेवा र शिक्षक सेवा आयोगका कक्षाहरु सञ्चालनका लागि यस गाउँपालिकाको सो सम्बन्धी नीति तथा कानुन निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्ने	गाउँपालिका	गाउँपालिका	गाउँपालिका/विषयगत शाखा/वडा कार्यालयहरु	आ व २०८०,०८१		नपर्ने
		३.१.८ ५.१.३	वेइजिड घोषणा पत्र र संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय बालअधिकार	गाउँपालिका	गाउँपालिका	गाउँपालिका	आ व २०८०,०८१		नपर्ने

		५.५.४	महासन्धी, १९८९, संयुक्त राष्ट्रियसंघीय सुरक्षा परीषदबाट पारित प्रस्ताव नं १३२५ र १८२० सम्बन्धी अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरी कार्यान्वयन गर्ने						
	०	३.२.१ ३.३.३ ३.३.४	महिला हिंसा विरुद्धसम्बन्धी अभिमुखीकरण तालिम र संरक्षण कक्षको स्थापना गरी लैङ्गिक हिंसा निवारण कोषलाई सक्रिय बनाउने	गाउँपालिका	गाउँपालिका	महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक शाखा/बडा कार्यालय	आ व २०८०,०८१		नपर्ने
	०	३.२.२ ५.१.२	लैङ्गिक हिंसासम्बन्धी सचेतना जगाई लैङ्गिक हिंसारहित उम्मुख गाउँ र शून्य सहनशीलताका लागि प्रयास गर्ने	गाउँपालिका	गाउँपालिका	गाउँपालिका/साझेदार सङ्घ संस्थाहरु	आ व २०८०,०८१	पर्ने	
	०	३.३.१	कर्मचारी र पदाधिकारीहरुलाई सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय	गाउँपालिका	गाउँपालिका	गाउँपालिका र न्यायीक निकायहरु	आ व २०८०,०८१	थप प्राविधिक दायित्व पर्ने	

			सरकारबाट निर्मित विभिन्न प्रचलित कानूनहरुसम्बन्धी अभिमुखीकरण कार्यक्रम						
	0	३.३.२	कर्मचारी र पदाधिकारीहरुलाई नीति, कानून तर्जुमा प्रक्रियासम्बन्धी गोष्ठी	गाउँपालिका	गाउँपालिका	प्रदेश सुशासन केन्द्र	आ व २०८०,०८१	प्राविधिक दायित्व पर्ने	
	0	३.४.१ ३.४.४	हाल गाउँपालिकाले निर्माण गरेको कार्यविधिमा कार्यनीतिसमेत उल्लेख हुनेगरी संशोधन गरी कार्यान्वयन गर्ने	गाउँपालिका	गाउँपालिका	गाउँपालिका/वडा कार्यालय/साझेदार संस्थाहरु	आ व २०८०,०८१	पर्ने	
१	0	४.२.१	प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति र कार्यक्रम वार्षिक निति तथा कार्यक्रममा समावेश गर्ने र कार्यान्वयन गर्ने	सामाजिक विकास समिति स्वास्थ्य शाखा	गाउँकार्यपालिका	स्वास्थ्य साखा, स्वास्थ्य चौकी, विषयगत शाखा र सवै (१४) वडा कार्यालयहरु	२०८० जेष्ठ मसान्त		
१	0	४.२.२	गाउँपालिकाको कार्यालय, स्वास्थ्य	सामाजिक विकास	गाउँकार्यपालिका	ग.पा का सवै स्वास्थ्य संस्थाहरु र वडा कार्यालयहरु	२०८० असार मसान्त		

			चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरुमा अलग्गै स्तनपान कक्ष र समयको व्यवस्थापन गर्न नीतिगत व्यवस्था गरी वार्षिक बजेट विनियोजन गरी लागु गर्ने र अनुगमन गर्ने	समिति स्वास्थ्य शाखा	गाउँसभा				
१	०	४.३.२	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालिका तथा वञ्चितकरणमा परेका समुदायका सबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामग्री	सामाजिक विकास समिति शिक्षा शाखा	गाउँकार्यपालिका	१४ वटा सबै वडा	२०८० श्रावण मसान्त भित्र		

			तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरी निश्पक्ष वितरण गर्न बार्षिक निति तथा कार्यक्रममा समावेश गरी, कार्यविधि बनाई कार्यान्वयन गर्ने						
		५.२.३ ५.३.३ ५.३.४	सामाजिक र सार्वजनिक परीक्षण गरी सार्वजनिक सुनुवाई सञ्चालन गरी सञ्चारमाध्यमबाट सम्प्रेषण गर्ने साथै स्थानीय भाषाबाट जनचेतनामुलक सूचना तथा सामाग्रीहरु प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने (जसमा लै स सा सको दृष्टिले समावेश हुनेगरी)	गाउँपालिका	गाउँपालिका	गाउँपालिका/विषयगत शाखाहरु/वडा कार्यालय/विद्यालयहरु/साझेदार संस्थाहरु/रेडियो/Online/Offline Media	असार मसान्तभिन्न	प्राविधिक दायित्व	
	0	५.४.१ ५.४.३	लै स सा स सम्बन्धी स्थानीय तहबाट सञ्चालित अभिमुखीकरण	गाउँपालिका	गाउँपालिका	गाउँपालिका	आ व २०८०।०८१		नपर्ने

		५.४.४	कार्यक्रम तथा विभिन्न परियोजनाहरूको प्रभावकारिताको प्रगतिको बारे छलफल गरी कमी कमजोरीहरूबारे अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गरी वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम तयार गर्ने						
0	१.२.६	दिगो विकास लक्ष्य न ५ को स्थानीयकरणका लागि, लैगिंक यत्तरदायी बजेट विनियोजन गर्ने , वडा स्तरीय योजना तर्जुमामा लैगिंक समानताका योजना छनौट गर्ने, विद्यालयहरूमा लैगिंक समानताका विषयमा कक्षा संचालन गर्ने ।	महिला जन प्रतिनीध महिला वालवालिका तथा जेष्ठ नागरिक शाखा,	गाउँ कार्यपालिका	महिला वालवालिका तथा जेष्ठ नागरिक शाखा, न्यायिक समिति, समाजिक विकास शाखा	२०८० जेष्ठ मसान्त			
0	२.१.३	महिला तथा विशेष समुदायलाई विशेष सेवा दिन निति	शिक्षा शाखा, शिक्षा	गाउँ कार्यपालिका	शिक्षा शाखा, समाजिक विकास शाखा	२०८० असार मसान्त			

			निर्माण गर्ने, आवस्यक वजेट विनियोजन गर्ने कार्यदल गठन गर्ने ।	समिति,					
१	०	२.२.१	महिला पुरुष बीचको असमानता हटाउन तथा समाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि पालिकाको कार्यनिर्देश दस्तावेज तयार गरी लागु गर्ने	महिला वालवालिका शाखा, सामाजिक विकास शाखा	गाउँ कार्यपालिका	महिला वालवालिका शाखा, समाजिक विकास शाखा			
१	०	२.२.२	लैससास डेस्क स्थापना गरी कार्यशर्त र जिम्मेवारी तोक्ने ।	सामाजिक विकास शाखा	गाउँकार्यपा लिका	महिला वालवालिका शाखा, समाजिक विकास शाखा	२०८० जेष्ठ मसान्त		
		२.२.३	स्थानीय तहमा हुन सक्ने कुनै पनि प्रकारको दुरव्यवहार,भेदभाव, महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि आचारसंहिता तयार	सामाजिक विकास शाखा	गाउँकार्यपा लिका	गाउँकार्यपालिकाको कार्यलय, वडा कार्यालयहरु न्यायिक समिति सबै विषयगत समितिहरु	२०८० जेष्ठ मसान्त		

निष्कर्ष तथा सुभाव

पुथा उत्तरगंगा गाउँपालिकाको आन्तरिक संरचना, कार्यसंस्कृति तथा योजना तर्जुमा एवं नीति निर्माण प्रक्रियामा बन्वितिकरणमा तथा जोखिममा परेका वर्गहरूको आवश्यकता पहिचान गर्ने, श्रोतको विनियोजन गर्ने तथा विनियोजित श्रोतलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न सामाजिक विकास शाखाबाट सो वर्गहरूको क्षमता विकास गर्ने कार्यक्रमहरूमा कमी देखिएको छ । पालिकाले पनि हालसम्म लैससास नीति तयार गरेको छैन र लैससास सम्पर्क व्यक्ति पनि तोकिएको पाइएन । यो विषयहरूको बारेमा पालिकाका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूलाई बुझाईमा कमी देखिएकोले कार्य दक्षता अभिवृद्धी गर्न लैससास सम्बन्धी क्षमता विकास गर्नु आवश्यकता छ ।

गाँउ पालिकाको विषयगत समिति तथा योजना एवं श्रोत विनियोजनमा प्रत्यक्ष भूमिका खेल्ने समिति तथा संरचनाहरूलाई पनि लैससासको विषयमा अभिमुखीकरण जरुरी छ । लैससासको विषयलाई पालिकाको योजना, नीति, रणनीतिमा मूलप्रवाहीकरण गरी बजेट विनियोजन मार्फत विशेष योजना तथा परियोजना निर्माण गरि कार्य गर्नु जरुरी छ । पालिकाका नीति निर्माण तहमा बसेका व्यक्तित्वहरूलाई अन्तराष्ट्रिय सन्धी सम्झौताको बारेमा जानकारी तथा ज्ञानको आधारमा स्थानीय नीति निर्माण तथा त्यसको स्थानीयकरण गरि व्यवहारिकतामा ल्याउनु आवश्यक छ ।

गाँउपालिकामा रहेको न्यायिक समितिले महिलाका मुद्दाहरूलाई केही हदसम्म सम्बोधन गरेको भएता पनि दुरदराजमा बसेका महिलाहरूको शारीरिक, मानसिक तथा संवेगात्मक हिंसाहरूलाई समेट्न नसकेकोले अहिले पनि आम महिलाहरू हिंसा सहनु आफ्नो भाग्यमा लेखेको भन्ने स्वीकारेर बस्न बाध्य छन् । त्यसैले यो कुरालाई सम्बोधन गर्न पालिकामा मेलमिलापकर्ताहरू सक्रिय नभएकोले वडातहमा मेलमिलाप केन्द्र स्थापना गरी यसलाई सुदृढ गराउन सके महिला हिंसाहरूको प्रतिवेदन गर्ने दर बढाउनुको साथै मेलमिलाप मार्फत महिला हिंसामा न्युनीकरण ल्याउन सकिन्छ । महिला हिंसा एउटा शुन्य सहनशिलताको विषय हो भन्ने विषयमा महिला, पुरुष तथा आम समुदायमा एउटा शशक्त जागरणको आवश्यकता भएकोले हिंसाबाट पीडित वा पीडित हुन सक्ने महिला, बालबालिका, पुरुष सबैलाई राखेर बडागत रूपमा आम जागरणको कार्यक्रमको थालनी गर्न पालिकाले शुरुवात गर्न जरुरी छ ।

यस गाउँपालिका लैससास परिक्षण गर्दा आएको नतिजालाई हेर्दा सन्तोषजनक अवस्था पाइयो साथै पालिकाको लैससास सम्बन्धि सकारात्मक धारणा देखियो । जम्मा गाउँपालिकाको जम्मा अंक ६४.५ प्राप्त भएको छ, जसमध्ये अधिकतम नीति, कानून, योजनामा १७, सेवा प्रवाहमा १५ अंक, संस्थागत व्यवस्थामा १४ अंक, सुशासन तथा उत्तरदायित्वमा ११.५ अंक र न्युनतम ७ अंक मानव संसाधन तथा क्षमता विकासमा प्राप्त भएको छ । सो अंकभार अनुसार यस गाँउपालिकाले लैससासको सबै क्षेत्रहरूमा सुधारको आवश्यकता देखिएको छ ।

सुभावहरू

लैससास परिक्षणबाट आएको नतिजाको आधारमा यस गाँउपालिकाले लैससासको क्षेत्रमा निम्न बमोजिम सुधार गर्नुपर्ने देखिन्छ:

- गाउँपालिकाले जारी गर्नुपर्ने ऐन, कानून, निर्देशिका तथा दिग्दर्शनहरू लैससास मैत्रि हुनुपर्ने ।
- सबै पाँचवटै क्षेत्रको प्राप्त नतिजालाई मध्यनजर गर्दै गाउँपालिकाले लैससास मैत्रि कार्ययोजना तथा बजेटको व्यवस्थापन गर्नुपर्ने ।
- लैससास नीति तथा रणनीति तयार गरी पुर्ण कार्यान्वयन हुनुपर्ने ।
- सुशासन निति र दलित शसक्तिकरण निति तयार गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्ने ।

- राष्ट्रले अबलम्बन गरेका अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिबद्धताहरु जस्तै बेइजिङ्ग घोषणा पत्रको कार्य योजना, महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव अन्त्यको सन्धिलाई गाँउपालिकाले आफ्नो कार्यक्रमहरुमा बजेट विनियोजन गरी कार्यान्वयन गर्नु पर्ने, उपरोक्त योजना तथा प्रतिबद्धतालाई योगदान पुग्ने गरी पालिकाले गरेका कामहरुको दस्तावेजिकरण सुधार गर्न पर्ने ।
- लैससासको अवधारणाको बारेमा गाँउपालिकाका सबै पदाधिकारीहरु तथा कर्मचारीहरुलाई जानकारी गराउनु पर्ने ।
- गाउपालिकाले लैससास सम्पर्क ब्यक्ति तोकेर कार्यविवरण तयार गरी लागू गर्नु पर्ने ।
- न्यायिक समितिको कार्यलाई प्रभावकारी रुपमा बढीभन्दा बढी जनता समक्ष पुर्याउन तथा महिला, दलित र सीमान्कृत जनताको न्यायमा पहुँच अभिवृद्धी गर्न निसुल्क सेवा प्रदान गर्ने, निसुल्क कानुन उपचारका साथै सेफ हाउस संचालन जस्ता कार्यहरु गर्न आवश्यक देखिन्छ,।
- कानुनी प्रकृत्यामा सरलता र प्रभावकारीता ल्याउन कानुनी सल्लाहकारको ब्यवस्था गर्न पर्ने आवश्यक देखिन्छ

१८	वम बहादुर बुढा		१								१									
१९	सुर बहादुर विक		१									१								
२०	पुर्ण मल्ल शाही	१							१											
२१	हर्क प्रसाद रोका		१							१										
२२	लयन बुढा		१							१										
२३	ज्ञानु छन्त्याल	१								१										
२४	मलती पुन	१								१										
२५	भारसी बुढा	१								१										
२६	गोर कुमारी बुढा	१								१										
२७	ग्वारी बुढा	१								१										
२८	लक्ष्मी सुनाम	१										१								
२९	रामकुमारी रोका	१								१										
३०	कर्ण कुमारी बुढा	१								१										
	जम्मा	१०	५		३	१२				७	१९	३								

अनुसुची २: लैससास परिक्षणको प्राप्त अंकको विस्तृत विवरण

अंक दिने तरिका, यदि राम्रो भएमा अंक १, मध्यम भएमा अंक ०.५ र सुधार गर्नु पर्ने देखिएमा वा सो व्याख्यान अनुसार हुँदै नभएमा अंक ० दिने । अंक दिदा समुहमा छलफल गरी निकौल गरी सहमतिमा दिईएको हो । तलका अंकहरू कर्मचारीहरू र पदाधिकारीहरूको घनीभुत छलफल पश्चात प्रमाणको आधारमा दिईएको हो ।

तालिका १: लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणको मूल्याङ्कनका सूचक र मापनका अवस्थाहरू

नोट: मूल्याङ्कन गर्दा राम्रो अवस्थालाई १ अंक, ० मध्यम अवस्थालाई , ५ अंक र अति कमजोर अवस्थालाई ० अंक दिनु पर्नेछ । तल दिएको तालिकामा प्रत्येक सूचकमा अंक '०' र , '५.०' , '१' पाउने अवस्था र सो को प्रमाणीकरणको आधार राखिएको छ । यी सूचकमा गरिने मूल्याङ्कन सामुहिक मूल्याङ्कन हो । समूहमा पहिला सूचकमा छलफल गरी सोको अवस्थाबारे सहमतिमा अंक प्रदान गर्नु पर्नेछ ।

सिनं	मूल बिषय	सहायक बिषय	अंक	सूचक नं	सूचक	सूचकको अङ्क	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
१	नीति, कानून, योजना २०	नीति र कानूनमा समावेशिता। सहभागिता	८	१.१.१	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशमा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोलीनिर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षागर्दा लैससासदृष्टिकोणले भएको , मस्यौदाको विषयवस्तु र शब्द चयन समावेशी र सहभागितामूलक हुने गरे । नगरेको	०-१	०.५	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशमा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोलीनिर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा, मस्यौदाको विषयवस्तु र शब्द चयन आँसिक रुपमामात्र , मस्यौदाको विषयवस्तु र शब्द चयन समावेशी र सहभागितामूलक हुने गरेको	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशमा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोलीनिर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षागर्दा लैससासदृष्टिकोणले भएको, चयन आँसिक रुपमामात्र समावेशी र सहभागितामूलक हुने गरेको	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशमा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोलीनिर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षागर्दा लैससासदृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको विषयवस्तु र समावेशी शब्द चयन र सहभागितामूलक हुने गरेको	स्थानीय तहले स्वीकृत गरेका नीति तथा कानूनी दस्तावेजहरू र स्वीकृतिको लागि प्रस्तुत गरेका मस्यौदा नीति तथा कानूनी दस्तावेजहरू
२			१.१.२	स्थानीय सरकारले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भएनभएको बारे लेखाजोखा गर्ने गरे । नगरेको	०-१	१	स्थानीय सरकारले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भएनभएको बारे लेखाजोखा गर्ने गरेको	स्थानीय सरकारले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भएनभएको बारे आँसिक रुपमा मात्र लेखाजोखा गर्ने गरेको	स्थानीय सरकारले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भएनभएको बारे लेखाजोखा गर्ने गरेको	स्थानीय सरकारले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भएनभएको बारे लेखाजोखा गर्ने गरेको	स्थानीय सरकारले आफ्ना नीति, कानून, योजना का दस्तावेजहरू र लेखाजोखा सम्पन्न भएको प्रमाणित गर्ने कागजातहरू

३				१.१.८	स्थानीय सरकारको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानून, नीति, आवधिक र वार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी कुराहरू समावेश भए । नभएको	०-१	०.५	स्थानीय सरकारको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानून, नीति, आवधिक र वार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी कुराहरू समावेश भएको	स्थानीय सरकारको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानून, नीति, आवधिक र वार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी कुराहरू आँसिक रूपमामात्र समावेश भएको	स्थानीय सरकारको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानून, नीति, आवधिक र वार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी कुराहरू समावेश नभएको	स्थानीय सरकारका स्थानीय कानून, नीति, आवधिक र वार्षिक योजनासम्बन्धी दस्तावेजहरू
४				१.१.८	स्थानीय सरकारको महिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने सम्बन्धी अलग्गै नीतिहरू छैन । छैनन्? (स्थानीय ऐन, कानून, कार्यविधि, निर्देशिकामा खास व्यवस्था गरिएको वा नगरिएको)	०-१	०.५	स्थानीय सरकारको महिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने सम्बन्धी अलग्गै नीति भएको र यस्तो नीति स्थानीय ऐन, कानून, कार्यविधि, निर्देशिकामा समावेश गरिएको	स्थानीय सरकारको महिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने सम्बन्धी अलग्गै नीति स्थानीय ऐन, कानून, कार्यविधि, निर्देशिकामा समावेश नगरिएको	स्थानीय सरकारको महिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने नीति दस्तावेज र स्थानीय ऐन, कानून, कार्यविधि, निर्देशिकाहरू	

५			१.१.५	स्थानीय तहलेकार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला तथा बञ्चितिमा परेकोसमुदाय अर्थात लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरू रोक्नुपर्दास प्रावधान व्यवस्था गरिएको छ । छैन ?	०-१	०.५	स्थानीय तहलेकार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला तथा बञ्चितिमा परेकोसमुदाय अर्थात लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरू रोक्नुपर्दास प्रावधान राखिएको	स्थानीय तहलेकार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला तथा बञ्चितिमा परेकोसमुदाय अर्थात लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरू रोक्नुपर्दास प्रावधान मात्र समावेश गरिएको	स्थानीय तहलेकार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला तथा बञ्चितिमा परेकोसमुदाय अर्थात लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरू रोक्नुपर्दास प्रावधान नराखिएको	स्थानीय तहलेकार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिहरू र तिनको लैससास दृष्टिले विश्लेषण गरिएको दस्तावेज
६			१.१.६	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथाबञ्चितिमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध मिलाए । नमिलाएको	०-१	१	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथाबञ्चितिमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध मिलाएको र सोहिअनुरूपकार्यान्वयनहुने गरेको	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथाबञ्चितिमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध मिलाएको तर कार्यान्वयन नभएको	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीय स्तरमा महिला तथाबञ्चितिमा परेको समुदाय माथि हुनेहिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध नमिलाएको	महिला तथाबञ्चितिमा परेको समुदाय माथि हुने विभेद उपर सुनुवाई भएका प्रमानित कागजातहरू र महिलातथाबञ्चितिमाप रेकासमुदायहरूकोस्वयम भनाइहरूकोदस्तावेज
७			१.१.७	महिला र पुरुषमाश्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने प्रावधान रहे । नरहेको	०-१	१	महिला र पुरुषमाश्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने प्रावधान रहेको	महिला र पुरुषमाश्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने केही प्रावधानमात्र रहेको	महिला र पुरुषमाश्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने कुनै प्रावधान नरहेको	महिला र पुरुषमाश्रमको ज्याला भुक्तानी दस्तावेज
८			१.१.८	स्थानीय तहकोनीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधानरहे । नरहेको	०-१	१	स्थानीय तहकोनीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधानहरूरहेको	स्थानीय तहकोनीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने केही प्रावधानरहेको	स्थानीय तहकोनीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने कुनै प्रावधाननरहेको	स्थानीय तहकोश्रम नीति दस्तावेज र यसको समीक्षा प्रतिवेदन

९	योजना तर्जुमा तथाका र्यान्वयन	८	१.२.१	आवधिक योजना रवार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति,कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश गरिएको छ । छैन ?	०-१	०.५	आवधिक योजना रवार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश गरिएको	आवधिक योजना रवार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि आँसिक रुपमामात्र नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश गरिएको	आवधिक योजना रवार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति , कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश नगरिएको	आवधिक योजना रवार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य विश्लेषण दस्तावेज
१०			१.२.२	गाउँपालिका ।नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारणगर्दा महिला, बालबालिका, तथा बञ्चित्तीकरणमा परेको समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहको लागि वा प्रत्यक्ष्य फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटकोनिश्चित प्रतिशत छुट्याउनेगरे । नगरेको	०-१	१	गाउँपालिका ।नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारणगर्दा महिला, बालबालिका, तथा बञ्चित्तीकरणमा परेको समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहकोलागि वा प्रत्यक्ष्य फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटकोनिश्चित प्रतिशत छुट्याउनेगरेको	गाउँपालिका ।नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारणगर्दा महिला, बालबालिका, तथा बञ्चित्तीकरणमा परेको समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहमध्ये केहीको लागिमात्र प्रत्यक्ष्य फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटकोनिश्चित प्रतिशत छुट्याउनेगरेको	गाउँपालिका ।नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारणगर्दा महिला, बालबालिका, तथा बञ्चित्तीकरणमा परेको समूहको लागि वा प्रत्यक्ष्य फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटकोनिश्चित प्रतिशत छुट्याउनेनगरेको	गाउँपालिका ।नगरपालिकाको महिला, बालबालिका, तथा बञ्चित्तीकरणमा परेको समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहकोस्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले निर्धारणगरेको बजेट सीमा

११				१.२.३	स्थानीय सरकारको योजना सूची लक्षित समूहहरूको सक्रिय सहभागितामा तयार हुने र उनीहरूले छनौट गरेका योजना प्राथमिकीकरणमा पर्नेगरे । नगरेको (योजना तर्जुमा गर्दा गाउँ, वस्तीस्तरबाट आएका योजना कार्यक्रमहरूलाईसमेते नसमेटेको परीक्षण)	०-१	१	स्थानीय सरकारले गाउँ, वस्तीस्तरबाट योजना सूची संकलन गर्दा लक्षित समूहहरूको सक्रिय सहभागितामा तयार हुने र उनीहरूले छनौट गरेका योजना प्राथमिकीकरणमा पर्नेगरेको ।	स्थानीय सरकारले गाउँ, वस्तीस्तरबाट योजना सूची संकलन गर्दा केही मात्र लक्षित समूहको सक्रिय सहभागितामा तयार हुने र उनीहरूले छनौट गरेका केही योजनामात्र प्राथमिकीकरणमा पर्नेगरेको ।	स्थानीय सरकारले गाउँ, वस्तीस्तरबाट योजना सूची संकलन गर्दा लक्षित समूहको सक्रिय सहभागितामा तयार हुने नगरेको र उनीहरूले माग गरेका योजनाले सामान्यतया प्राथमिकता नपाउने गरेको ।	स्थानीय सरकारको योजना तर्जुमा गर्दा भएका सहभागीहरूको सूची , फोटो र वडास्तरबाट छनौट भएका योजनाको सूचीर लक्षितसमूहलेछनौटगरे काकार्यक्रमकोसूची
१२				१.२.४	योजना तर्जुमागर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकतापहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल भए । नभएको ?	०-१	१	योजना तर्जुमागर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकतापहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल भएको	योजना तर्जुमागर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकतापहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा सामान्य छलफल भएको	योजना तर्जुमागर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकतापहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल नभएको	बजेट तर्जुमा मार्गदर्शनको प्रति र यसमा योजना तर्जुमागर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकतापहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषय समावेश भएको छ छैन

१३				१.२.५	योजना तर्जुमागर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहहरू को छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने गरिए। नगरिएको (तयारी प्रतिवेदन)	०-१	१	योजना तर्जुमागर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहहरू को छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने गरिएको	योजना तर्जुमागर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहहरू को छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसार केही कार्यक्रम तय हुने गरेको	योजना तर्जुमागर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहहरू को छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने नगरिएको	योजना तर्जुमागर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहहरू को छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तयारी प्रतिवेदन
१४				१.२.६	स्थानीय सरकारलेदीगो विकासका लक्ष्यहरू विशेष गरेर लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसारको बजेट विनियोजनहुने गरे। नगरेको	०-१	०	स्थानीय सरकारलेदीगो विकासका लक्ष्यहरूमध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसारको बजेट विनियोजनगर्ने गरेको	स्थानीय सरकारलेदीगो विकासका लक्ष्यहरूमध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसार केही कार्यक्रमहरूमा बजेट विनियोजनगर्ने गरेको	स्थानीय सरकारलेदीगो विकासका लक्ष्यहरूमध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण नगरेको बजेट विनियोजनपनि गर्नेनगरेको	स्थानीय सरकारलेदीगो विकासका लक्ष्यहरू स्थानीयकरण गरेको दस्तावेज र सोलाई प्राप्त गर्नेकार्यक्रमहरू बजेट विनियोजनदस्तावेज
१५				१.२.७	स्थानीय तहकायोजना महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभपुग्नेगरीबने। नबनेको	०-१	१	स्थानीय तहकायोजनाले महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभपुग्नेगरीबनेको	स्थानीय तहकायोजनाले महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई सिमित रुपमा प्रत्यक्ष लाभर केही अप्रत्यक्ष लाभ पुग्नेगरीबनेको	स्थानीय तहकायोजनाले महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभपुग्नेगरीनबनेको	स्थानीय तहकायोजना दस्तावेज

१६				स्थानीय सरकारकाउपभोक्ता समितिहरूमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूकोसहभागिता भए । नभएको र मुख्य कार्यकारी पदमध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी दिए ।नदिएको	०-१	१	स्थानीय सरकारकाउपभोक्ता समितिहरूमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूकोसहभागिता भएको ,मुख्य कार्यकारी पदमध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी दिएको	स्थानीय सरकारकाउपभोक्ता समितिहरूमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित ४०% महिलाहरूकोसहभागिता गर्ने र मुख्य कार्यकारी पदमध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी दिने नीति लिएको	स्थानीय सरकारकाउपभोक्ता समितिहरूमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूकोसहभागिता नभएको, मुख्य कार्यकारी पदमध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी पनि नदिएको	स्थानीय सरकारकाउपभोक्ता समिति व्यवस्थापन सम्बन्धी कानूनका प्रावधानहरू र केही योजनाको नमूना अवलोकन
१७	बजेट तर्जुमा तथाकार्यान्वयन	४	१.३.१	बजेट तथाकार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका अपाङ्ग जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग र दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न वर्गकासमूहहरूसँग बसेर समस्या केलाउने (विश्लेषण) गर्ने गरिए । नगरिएको ?	०-१	१	बजेट तथाकार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका अपाङ्ग जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग र दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न वर्गकासमूहहरूसँग बसेर समस्या केलाउने (विश्लेषण) गर्ने गरिएको	बजेट तथाकार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका अपाङ्ग जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग र दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न वर्गकासमूहहरूसँग बसेर समस्या केलाउने (विश्लेषण) गर्ने गरिएको	बजेट तथाकार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका अपाङ्ग जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग र दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न वर्गकासमूहहरूसँग बसेर समस्या केलाउने (विश्लेषण) गर्ने नगरिएको	बजेट तथाकार्यक्रम तर्जुमा अघि समुदायका सरोकारवालाहरूसँगको छलफल र परामर्श तथाविपन्नतास्तरीकरण सम्बन्धी आवधिक दस्तावेज

१८				१.३.२	स्थानीय सरकारकाक्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माणएवं परीक्षणनियमितरूपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गरिए । नगरिएको ?	०-१	०.५	स्थानीय सरकारकाक्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माणएवं परीक्षणनियमितरूपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गर्ने गरिएको	स्थानीय सरकारकाक्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माणएवं परीक्षणगर्न कहिले काहीं बजेटको व्यवस्था हुने गरेको	स्थानीय सरकारकाक्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माणएवं परीक्षणगर्न बजेटको व्यवस्था हुने नगरेको	स्थानीय सरकारको बजेट विनियोजन र लैससास परीक्षण दस्तावेजहरु
१९				१.३.३	परीक्षणपश्चातलैङ्गिक तथा समावेशी विषयमासुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि पर्याप्त बजेट तथा कार्यक्रम बार्षिक योजनामा समावेश गरिए । नगरिएको ?	०-१	१	परीक्षणपश्चातलैङ्गिक तथा समावेशी विषयमासुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि पर्याप्त बजेट तथा कार्यक्रम बार्षिक योजनामा समावेश गरेको	परीक्षणपश्चातलैङ्गिक तथा समावेशी विषयमासुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि बजेट तथा कार्यक्रम बार्षिक योजनामा समावेशभएपनि पर्याप्त नभएको	परीक्षणपश्चातलैङ्गिक तथा समावेशी विषयमासुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि बजेटव्यवस्था हुने नगरेको	स्थानीय सरकारको बजेट विनियोजन र लैससास परीक्षण दस्तावेजहरु
२०				१.३.४	स्थानीय सरकारकोबजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरूको लागि निश्चितप्रतिशत बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितका कार्यक्रममा समयैमाखर्च गरिए । नगरिएको ? (बजेट तथाकार्यकमबीच भिडान)	०-१	१	स्थानीय सरकारकोबजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरूको लागि निश्चितप्रतिशत बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितका कार्यक्रममा समयैमाखर्च गर्ने गरिएको।	स्थानीय सरकारकोबजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरूको लागि कहिले काहीं बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितका कार्यक्रममाखर्च गर्ने गरिएको।	स्थानीय सरकारकोबजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरूको लागि बजेट विनियोजन तथा उनीहरूको हितका कार्यक्रममा खर्च गर्ने नगरिएको।	बजेट तथाकार्यकमबीच भिडान नतिजा निकाल्ने , बजेट तथा कार्यक्रम दस्तावेज ।

२१	संस्थागत व्यवस्था २०	कर्मचारी पदाधिका री प्रतिनिधि त्व	४	२.१.१	स्थानीय सरकारकोनिर्णायक तहमा (कर्मचारी।पदाधिकारी) महिलाहरूको समानरूपमा (५०।५० प्रतिशत)प्रतिनिधित्व रहेकोछ।छैन ?	०-१	१	स्थानीय सरकारकोनिर्णायक तहमा (कर्मचारी।पदाधिकारी) महिलाहरूको समानरूपमा (५०।५० प्रतिशत)प्रतिनिधित्व रहेकोअवस्था ।	स्थानीय सरकारकोनिर्णायक तहमा (कर्मचारी।पदाधिकारी) महिलाहरूको समानरूपमा (५०।५० प्रतिशत)प्रतिनिधित्व नभए पनि कम्तिमा ३३ प्रतिशत प्रतिनिधित्व रहेकोअवस्था	स्थानीय सरकारकोनिर्णायक तहमा (कर्मचारी।पदाधिकारी) महिलाहरूको समानरूपमा (५०।५० प्रतिशत)प्रतिनिधित्व नभए पनि कम्तिमा ३३ प्रतिशत पनि प्रतिनिधित्व नरहेकोअवस्था	स्थानीय सरकारकोनिर्णायक तहमा रहेका (कर्मचारी।पदाधिकारी) को नामावली ।
२२				२.१.२	स्थानीय सरकारकाकर्मचारीहरू को पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायका बीचसमावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको समावेशी समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुनसक्रेरणनीति लिइएको छ । छैन ?	०-१	०.५	स्थानीय सरकारकाकर्मचारीहरूको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायका बीचसमावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको समावेशी समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुनसक्रेरणनीति लिइएको अवस्था ।	स्थानीय सरकारकाकर्मचारीहरूको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायमध्येबाट केहीसमावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको सिमित समावेशी प्रतिनिधित्व हुनसक्रेरणनीति लिइएको अवस्था ।	स्थानीय सरकारकाकर्मचारीहरूको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायका बीचसमावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको समावेशी समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुनसक्रेरणनीति लिइएको छैन ।	स्थानीय सरकारकाकर्मचारीहरूको पदपूर्तिको सम्बन्धी नीतिकानून र , अभ्यास सम्बन्धी दस्तावेज ।

२३				२.१.३	स्थानीय सरकारले महिला तथा विशेष समुदायलाई विशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझेको कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश गरेको कार्यटोली वा शाखा मार्फत दिने गरेको । नगरेको ?	०-१	०	स्थानीय सरकारले महिला तथा विशेष समुदायलाई विशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझेको कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश गरेको कार्यटोली वा शाखा मार्फत सेवा दिने गरेको ।	स्थानीय सरकारले महिला तथा विशेष समुदायलाई विशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझेको जनप्रतिनिधि समावेश गरेको कार्यटोली मार्फत दिने गरेको ।	स्थानीय सरकारले महिला तथा विशेष समुदायलाई विशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझेको कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश गरेर सेवा दिने नगरेको ।	स्थानीय सरकारले महिला तथा विशेष समुदायलाई विशेष सेवा प्रदान गर्ने रणनीति तथा कार्यनीति र सेवा प्रवाह दस्तावेज ।
२४				२.१.४	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई कुनै क्षमता अभिवृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समान अवसर हुने गरी र महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायलाई अग्रभाग प्राप्त हुनेगरी सकारात्मक विभेदको नीति लिएको । नलिएको	०-१	१	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई कुनै क्षमता अभिवृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समान हुने गरी र महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायलाई अग्रभाग प्राप्त हुनेगरी सकारात्मक विभेदको नीति लिएको ।	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई कुनै क्षमता अभिवृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समान हुनेगरी र महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायलाई समेत सेवा प्राप्त हुनेगरी सकारात्मक विभेदको नीति लिएको ।	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई कुनै क्षमता अभिवृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समान अवसर पाइने गरी र महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायलाई अग्रभाग प्राप्त हुनेगरी सकारात्मक विभेदको नीति नरहेको ।	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई क्षमता अभिवृद्धिको अवसर प्रदान गर्ने सकारात्मक विभेदको नीति तथा रणनीति दस्तावेज ।

२५		कार्यप्रणालीसमावेशी	४	२.२.१	महिला रपुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहकोनिश्चित कार्यनीति छ। छैन ?	०-१	०	महिला रपुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहकोनिश्चित कार्यनीति रहेको ।	महिला रपुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहकोनिश्चित कार्यनीति भएपनि कार्यान्वयनमा नरहेको ।	महिला रपुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहकोनिश्चित कार्यनीति नरहेको ।	महिला रपुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहकोनिश्चित कार्यनीति दस्तावेज ।
२६				२.२.२	स्थानीय सरकारमालैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था छ।छैन ? (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिकसमानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाकोव्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित गरिए।नगरिएको)	०-१	१	स्थानीय सरकारमालैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था रहेको (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिकसमानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाकोव्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित रहेको)	स्थानीय सरकारमालैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था रहेको (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिकसमानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाकोव्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित रहेको) तर कार्यान्वयनमा नरहेको	स्थानीय सरकारमालैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था रहेको (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिकसमानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाकोव्यवस्था नगरिएको) ।	स्थानीय सरकारको संगठन संरचना र लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको कार्य निर्देश शर्त र जिम्मेवारी किटान दस्तावेज

२७				२.२.३	स्थानीयसरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने कुनै पनि प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव महिलाहिंसा नियन्त्रणको लागिआचार संहिता बनाएर लागु गरिएको छ। छैन ?	०-१	०	स्थानीयसरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने सबै प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव महिलाहिंसा नियन्त्रणको लागिआचार संहिता बनाएर लागु गरिएको ।	स्थानीयसरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने दुर्व्यवहार, भेदभाव र महिलाहिंसा नियन्त्रण सम्बन्धी आचार संहिता रहेको तर कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीयसरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने दुर्व्यवहार, भेदभाव र महिलाहिंसा नियन्त्रण सम्बन्धी आचार संहिता केही पनि नरहेको ।	स्थानीयसरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने सबै प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव महिलाहिंसा नियन्त्रण सम्बन्धी आचार संहिता दस्तावेज ।निर्णय पुस्तिका ।
२८				२.२.४	योजना तर्जुमासमितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिकसमानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता रहेको र यस समितिले वडा तहमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन गरे नगरेको	०-१	०.५	योजना तर्जुमासमितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिकसमानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता रहेको र यस समितिले वडा तहमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन समेत गरेको	योजना तर्जुमासमितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिकसमानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता रहेतापनि यस समितिले वडा तहमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन नगरेको	योजना तर्जुमासमितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिकसमानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता नरहेको र यस समितिले वडा तहमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन समेत गरेको	योजना तर्जुमासमितिलाई र लैङ्गिकसमानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिले सुझाव दिएको दस्तावेज बैठकको , उपस्थिति तथा निर्णय पुस्तिका र वडास्तरमा गरेको अनुगमन प्रतिवेदन ।

२९		समिति, उपसमिति र कार्यदल मा प्रतिनिधित्व	४	२.३.१	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट महिला र पुरुषको समावेशी प्रतिनिधित्वहुने व्यवस्था रहे। नरहेको ?	०-१	१	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट महिला र पुरुषको समावेशी र समानुपातिक प्रतिनिधित्वहुने व्यवस्था रहेको।	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट समानुपातिक प्रतिनिधित्वहुने व्यवस्था रहेपनि व्यवहारमा केहीकोमात्र प्रतिनिधित्व हुने गरेको।	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट समावेशी र समानुपातिक प्रतिनिधित्वहुने व्यवस्था नरहेको।	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट समावेशी प्रतिनिधित्व भएको उपस्थिति तथा निर्णय पुस्तिका।
३०				२.३.२	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफल तथा निर्णय निर्माणमा स्वस्थ ढंगले भागलिन पाए। नपाएको ?	०-१	१	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफल तथा निर्णय निर्माणमा स्वस्थ ढंगले भागलिन पाएको।	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफलमा भागलिन पाए पनि निर्णय निर्माणमा भूमिका खेल्न नसकेको।	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफल तथा निर्णय निर्माणमा स्वस्थ ढंगले भागलिन नपाएको।	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूको छलफल सहभागिताको उपस्थिति र निर्णय पुस्तिकाको प्रति।

३१				स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोहितहुने गरी विश्लेषण सहित नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरे नगरेको ?	०-१	१	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोहितहुने गरी विश्लेषण सहित नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरेको ।	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोहितहुने गरी विश्लेषण नगरी नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरेको ।	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले दिएका सुझावहरू ।
३२				स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोहितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरूको कार्यान्वयन हुने गरे नगरेको ?	०-१	१	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोहितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरूको प्रायः कार्यान्वयन हुने गरेको ।	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोहितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरूको कार्यान्वयन कहिले काहीँमात्र हुने गरेको ।	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोहितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरू र कार्यान्वयन समीक्षा

३३		वित्त व्यवस्थापनप्रणालीमा समावेशिता	४	२.४.१	स्थानीय तहमा महिलाविकास, लैङ्गिक हिंसा विरुद्ध, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता विषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि लागि बार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेखगरी छुट्टै कोष स्थापना गरिएको ?	०-१	१	स्थानीय तहमा महिलाविकास, लैङ्गिक हिंसा विरुद्ध, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता विषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि लागि बार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेखगरी छुट्टै कोष स्थापना भएको ।	स्थानीय तहमा महिलाविकास, लैङ्गिक हिंसा विरुद्ध, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता विषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि लागि बार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेखगरी छुट्टै कोष स्थापना गर्ने निर्णय भएको तर कार्यान्वयननभएको ।	स्थानीय तहमा महिलाविकास, लैङ्गिक हिंसा विरुद्ध, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता विषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि लागि छुट्टै कोष स्थापना नभएको ।	स्थानीय तहमा महिलाविकास, लैङ्गिक हिंसा विरुद्ध, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता विषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि लागि छुट्टै कोष स्थापना सम्बन्धी दस्तावेज ।
३४				२.४.२	के आदिवासीजनजाति, दलित अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि वजेटको व्यवस्था भएकोछ ? उनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा गरिएकोछ ?	०-१	१	आदिवासीजनजाति, दलित अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि वजेटको व्यवस्था भएकोतथाउनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको।	आदिवासीजनजाति, दलित अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि वजेटको व्यवस्था भएकोतरउनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा भने नभएको।	आदिवासीजनजाति, दलित अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि वजेटको व्यवस्था तथाउनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा नभएको।	आदिवासीजनजाति, दलित अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि वजेट तथा कार्यक्रम दस्तावेजहरु ।

३५				२.४.३	के स्थानीयसरकारमा लैङ्गिक डेस्कको विकासको र आवश्यक मानवीय श्रोतहरू लागि वजेटको व्यवस्थाभएको छ ? सो अनुसार कार्यक्रम पहिचानगरिएकोछ ?	०-१	०	स्थानीयसरकारमा लैङ्गिक डेस्कको विकासको र आवश्यक मानवीय श्रोतहरू लागि वजेटको व्यवस्थाभएको तथासो अनुसार कार्यक्रम पहिचानगरिएको।	स्थानीयसरकारमा लैङ्गिक डेस्कको विकासको र आवश्यक मानवीय श्रोतहरू लागि वजेटको व्यवस्थाभएको तरसो अनुसार कार्यक्रम पहिचाननगरिएको।	स्थानीयसरकारमा लैङ्गिक डेस्कको विकासको र आवश्यक मानवीय श्रोतहरू लागि वजेट तथा कार्यक्रम प्रबन्ध नै नभएको ।	स्थानीयसरकारमा लैङ्गिक डेस्कको व्यवस्था तथा सोको लागि आवश्यक जनशक्ति ,वजेट तथा कार्यक्रमको व्यवस्थाभएको दस्तावेज ।
३६				२.४.४	स्थानीयसरकारले समावेशी सूचनाप्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गरे । नगरेको र कम्प्युटरकृतलेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने वा नदिने गरेको ।	०-१	१	स्थानीयसरकारले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गर्ने गरेको र कम्प्युटरकृतलेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने गरेको ।	स्थानीयसरकारले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गरे पनि कम्प्युटरकृतलेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने नगरेको ।	स्थानीयसरकारले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था नगरेको र कम्प्युटरकृतलेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना पनि नदिने गरेको ।	स्थानीयसरकारले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन बजे विनियोजन गरेको दस्तावेज र सूचना प्रणाली र यसबाट प्रवाहित सूचनाहरू ।

३७		तथ्याङ्क सडकलन तथाव्यवस्थापन	४	२.५.१	के स्थानीयसरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत खण्डकृत सूचना।तथ्याँक संकलनतथा अध्यावधिकगर्ने गरेको छ ? (लिङ्ग ,उमेर , र आर्थिक ,जात स्थिति आदि) (गाऊं।नगर प्रोफाईल)	०-१	१	स्थानीयसरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका(लिङ्ग , र आर्थिक ,जात ,उमेर स्थिति आदि) समावेश भएको आधारभूत खण्डकृत सूचना।तथ्याँक संकलनगर्ने गरेको र खण्डीकृत तथ्याँकको समय समयमा अध्यावधिकगर्ने गरेको छ ।	स्थानीयसरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका(लिङ्ग , र आर्थिक ,जात ,उमेर स्थिति आदि) समावेश भएको आधारभूत खण्डकृत सूचना।तथ्याँक संकलनगरेको तर खण्डीकृत तथ्याँकको अध्यावधिकनगरेको ।	स्थानीयसरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका(लिङ्ग , र आर्थिक ,जात ,उमेर स्थिति आदि) समावेश भएको आधारभूत खण्डकृत सूचना।तथ्याँक संकलनपनि नगरेको ।	महिला, पुरुष, बालबालिका, सबै जातजातिका (लिङ्ग ,जात ,उमेर , र आर्थिक स्थिति आदि) खण्डकृत तथ्याङ्क सहितको गाऊं।नगर प्रोफाईल ।
३८				२.५.२	स्थानीय सरकारलेआफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत सूचना।तथ्याँक संकलन गर्दा बेरोजगार तथागरिबको पहिचान गरी छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने गर । नगरेको (गाऊं।नगरप्रोफाईल)	०-१	०.५	स्थानीय सरकारलेआफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत सूचना।तथ्याँक संकलन गर्दा बेरोजगार तथागरिबको पहिचान गरी छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारलेआफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत सूचना।तथ्याँक संकलन गर्दा बेरोजगार तथागरिबको पहिचान गरेको तर छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन नगरेको ।	स्थानीय सरकारलेआफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत सूचना।तथ्याँक संकलन गर्दा बेरोजगार तथागरिबको पहिचान नै नभएकोले छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने नगरेको	स्थानीय स्तरका समुदायस्तरका आधारभूत सूचना।तथ्याँक र नक्साङ्कन सहितको गाऊं।नगरप्रोफाईल ।

३९				२.५.३	के स्थानीयसरकारले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानिस्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने गरेको छ ?	०-१	०	स्थानीयसरकारले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानिस्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने गरेको ।	स्थानीयसरकारले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानिस्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने नीति बनाएको तर कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीयसरकारले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानिस्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने नगरेको ।	स्थानीयपार्श्वचित्र र खण्डीकृत तथ्यांक तथा सूचनाको विवरण र स्थानीय विकास योजना तर्जुमा दस्तावेज ।
४०				२.५.४	स्थानीय सरकारलेआफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथातथ्याँक अध्यावधिक गर्ने गरे । नगरेको ?	०-१	१	स्थानीय सरकारलेआफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथातथ्याँक अध्यावधिक गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारलेआफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन गरेपनि तथ्याँक अध्यावधिक नगरेको ।	स्थानीय सरकारलेआफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथातथ्याँक अध्यावधिक गर्ने नगरेको ।	स्थानीय सरकारलेआफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा तथा पञ्जिकरणको अभिलेख ।
४१	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास २०	मानव संसाधन तथाक्षमता विकास	८	३.१.१	लैङ्गिक तथासमावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गरे नगरेको र छुट्टैशिर्षकमा बजेट विनियोजन भए । नभएको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा आए । नआएको ?	०-१	०.५	लैङ्गिक तथासमावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गरी छुट्टैशिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने गरेको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा नआएको ।	लैङ्गिक तथासमावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार भएपनि छुट्टैशिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने नगरेको तथा यस्ता कार्यमा भए गरेको खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा नआएको	लैङ्गिक तथासमावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार नगरेको, छुट्टैशिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने नगरेको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि समेत स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा नआएको ।	लैङ्गिक तथासमावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना , वार्षिक बजेट किताब र लैससासमा खर्च गर्नेकार्यविधि ।

४२				स्थानीय सरकारकापदाधिकारी।कर्मचारीहरूले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंशा सम्बन्धी तालिम लिएका छन् वा छैनन् र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा अन्य सबै महिला र पुरुषको समानसहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चितता गरिएको थियो वा थिएन ?	०-१	•	स्थानीय सरकारकापदाधिकारी।कर्मचारीहरूले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंशा सम्बन्धी तालिम लिएको र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा अन्य सबै महिला र पुरुषको समानसहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चितता गरिएको ।	स्थानीय सरकारकापदाधिकारी।कर्मचारीहरूले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंशा सम्बन्धी तालिम लिए पनि तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा अन्य सबै महिला र पुरुषको समानसहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चितता नगरिएको ।	स्थानीय सरकारकासबै पदाधिकारी।कर्मचारीहरूले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंशा सम्बन्धी तालिम नलिएका र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा अन्य सबै महिला र पुरुषको समानसहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चितता नगरिएको ।	स्थानीय तहकापदाधिकारी तथा कर्मचारीहरू र समावेशी सदस्यहरूलाई तालिम प्रदान गर्दा कुल संख्याका आधारमा महिला तथापुरुषको सहभागी संख्याको अनुपात विश्लेषण प्रतिवेदन।
४३				तालिमका विषयवस्तुको प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग र महिलाका आवश्यकतासमेटिएको र तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिने गरिएको छ।छैन ?	०-१	•	तालिमका विषयवस्तुको प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग तथा महिलाका आवश्यकतासमेटिएको र तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिने गरिएको ।	तालिमका विषयवस्तुको प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग र महिलाका आवश्यकतासमेटिए पनि तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिने नगरिएको ।	तालिमका विषयवस्तुको प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग हुने नगरेको , महिलाका आवश्यकतापनि नसमेटिएको र तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण समेत लिने नगरिएको ।	तालिममा समेटिएको विषयवस्तु, भाषाको लेखन र प्रयोगको स्तर, आवश्यकतामा आधारितभएको तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण प्रतिवेदन ।

४४				३.१.४	महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू (प्राविधिक तालिम, क्षमता विकास, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण) छन्। छैनन् ? सो अनुसारको वजेटविनियोजन गरिएको छ। छैन ?	०-१	०.५	महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू रहेका र सो अनुसारको वजेटविनियोजन हुने गरेको।	महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू भएपनि सो अनुसारको वजेटविनियोजन हुने नगरेको।	महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू र सो अनुसार वजेटविनियोजन हुने नगरेको।	महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीको क्षमता विकाससम्बन्धी प्राविधिक तालिम, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण आदिको प्रतिवेदन र परिमाण खुल्ने बजेट खर्च विवरण।
४५				३.१.५	के स्थानीयसरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी तालिम दिन तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने यथेष्ट मानवीय श्रोत छन् ? (विषयगत तालिमप्राप्त जनशक्ति संख्या)	०-१	०	स्थानीयसरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी तालिम दिन तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने यथेष्ट मानवीय श्रोत रहेको।	स्थानीयसरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी तालिम दिन तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने केही मानवीय श्रोत रहेको।	स्थानीयसरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी तालिम दिने तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने मानवीय श्रोत नरहेको।	स्थानीयसरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी तालिम तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने विषयगत तालिमप्राप्त जनशक्ति संख्या विवरण।
४६				३.१.६	के स्थानीयसरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाइको व्यवस्था छ ?	०-१	०	स्थानीयसरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाइको व्यवस्था रहेको।	स्थानीयसरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाइको व्यवस्था भएपनि जनशक्ति नखटाइएको।	स्थानीयसरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाइ र सो सम्बन्धी जनशक्ति नहेको।	स्थानीयसरकारको संगठन संरचना र कार्यरत जनशक्तिको शाखागत विवरण।

४७				३.१.७	महिला रवन्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम रहे नरहेको र कार्यान्वयन भए नभएको । (संचालित तालिम कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	०-१	○	महिला रवन्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन हुने गरेको ।	महिला रवन्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षाका हुने गरेपनि सबैले अवसर नपाएको ।	महिला रवन्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षाका हुने नगरेको र कार्यक्रम समेत नरहेको ।	स्थानीय तहको वार्षिक कार्यक्रम र महिला तथा रवन्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी सम्बन्धी कार्यक्रमहरूको उपस्थिति विवरण ।
४८				३.१.८	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्रवटा प्रतिवद्धताहरूका बारेमा स्थानीयसरकारका पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी छ ? सोको लागि अभिमुखीकरणगरिए कोछ ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	०-१	○	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्रवटा प्रतिवद्धताहरूका बारेमा स्थानीयसरकारका पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी दिन अभिमुखीकरणगरिएको ।	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्रवटा प्रतिवद्धताहरूका बारेमा स्थानीयसरकारका पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी दिने कार्यक्रम रहेपनि सञ्चालन नभएको ।	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्रवटा प्रतिवद्धताहरूका बारेमा स्थानीयसरकारका पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी नभएको र यस्तो जानकारी दिने कुनै कार्यक्रम नरहेको ।	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्रवटा प्रतिवद्धताहरूका बारेमा स्थानीयसरकारका पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी दिने अभिमुखीकरणकार्यक्रमको संख्या र उपस्थिति विवरण ।

४९		अनौपचारिक मूल्य, मान्यता र कुसंस्कार विरुद्ध जनचेतना	४	३.२.१	महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू र सो अनुसारको बजेट विनियोजन गरीकार्यक्रम समयैमा सम्पन्न गरेको छ ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	०-१	०.५	महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू र सो अनुसारको बजेट विनियोजन गरीकार्यक्रम समयैमा सम्पन्न हुने गरेको ।	महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू रहेपनि सो अनुसारको बजेट विनियोजन तथा कार्यक्रम सञ्चालन नभएको ।	महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू नरहेको र यसकालागि बजेट समेत विनियोजन हुने नगरेको ।	महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू र बजेट विवरण तथा सञ्चालित कार्यक्रम कार्यक्रम संख्यामिति , र उपस्थिति विवरण ।
५०				३.२.२	लैङ्गिकहिंसारहित गाऊ ।नगरपालिका घोषणा गरेको छ ? (घोषणा गरेको मिति) र महिला हिंसाविरुद्ध सून्य सहिष्णुता अपनाएको छ ? (घटेका घटना संख्या र लिइएका निर्णय)	०-१	०	लैङ्गिकहिंसारहित गाऊ ।नगरपालिका घोषणा भएको र महिला हिंसाविरुद्ध सून्य सहिष्णुता अपनाएको ।	लैङ्गिकहिंसारहित गाऊ ।नगरपालिका घोषणा भएपनि महिला हिंसाका घटना उल्लेख्य रुपमा नघटेको ।	लैङ्गिकहिंसारहित गाऊ ।नगरपालिका घोषणा पनि नभएको र महिला हिंसाका घटना उल्लेख्य संख्यमा रहेको ।	लैङ्गिकहिंसारहित गाऊ ।नगरपालिका घोषणा गरेको मिति तथा लिइएका निर्णय विवरण र स्थानीय न्यायिक समिति वा प्रहरीमा महिला हिंसासम्बन्धी उजुरीदर्ता विवरण ।
५१				३.२.३	स्थानीय सरकारले महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू संचालन गर्नेगरेको छ ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति तथा निर्णय पुस्तिका)	०-१	१	स्थानीय सरकारले महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने गरिएको ।	महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू स्थानीय सरकारहरूले संचालन गर्नेगरे पनि प्रभावकारी नभएको ।	स्थानीय सरकारले महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने नगरेको ।	स्थानीय सरकारले सञ्चालन गरेका महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमको उपस्थिति तथा निर्णय पुस्तिका

५२				के स्थानीयसरकारले समाजमा रहेका विभिन्न कुसंस्कार जस्तै)जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बालविवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि जस्ता सामाजिक कुरीति हटाउन कार्यक्रमहरू संचालनगर्ने गरेको छ ? (कार्यकम संख्या र उपस्थिति)	०-१	स्थानीयसरकारले समाजमा रहेको विभिन्न कुसंस्कार जस्तै जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बालविवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि जस्ता सामाजिक कुरीति हटाउन कार्यक्रमहरू संचालनगर्ने गरेको ।	स्थानीयसरकारले समाजमा रहेका विभिन्न कुसंस्कार जस्तै जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बालविवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि मध्ये केहीमात्र सामाजिक कुरीति हटाउने कार्यक्रम संचालनगर्ने गरेको ।	स्थानीयसरकारले समाजमा रहेका विभिन्न कुसंस्कार जस्तै जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बालविवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि सामाजिक कुरीति हटाउने कार्यक्रम संचालनहालसम्म नगरेको ।	स्थानीयसरकारले समाजमा रहेका विभिन्न कुसंस्कार जस्तै जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बालविवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि सामाजिक कुरीति हटाउन सञ्चालन गरेका कार्यक्रमको संख्या र उपस्थिति ।
----	--	--	--	---	-----	---	---	--	--

५३		कानूनी साक्षरता	४	३.३.१	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत जनप्रतिनिधिहरू र पालिकामा कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, बिषयगत कानूनहरू, पालिकाले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनहरूको बारेमा अभिमुखीकरण गर्ने गरे । नगरेको ?	०-१	०.५	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत जनप्रतिनिधिहरू र पालिकामा कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, बिषयगत कानूनहरू, पालिकाले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनको बारेमा अभिमुखीकरण गर्ने गरिएको	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत केही जनप्रतिनिधिहरू तथा पालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरूमध्ये केही सिमितलाई मात्र नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, बिषयगत कानूनहरू, पालिकाले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनको बारेमा अभिमुखीकरण गरिएको ।	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत केही जनप्रतिनिधिहरू तथा पालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरूमध्ये कसैलाई पनि नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, बिषयगत कानूनहरू, पालिकाले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनको बारेमा अभिमुखीकरण नगरिएको ।	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत जनप्रतिनिधिहरू र पालिकामा कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान र अन्य प्रचलित कानूनको बिषयमा गरिएको अभिमुखीकरण कार्यक्रमको संख्या र उपस्थिति विवरण ।
----	--	-----------------	---	-------	---	-----	-----	--	--	--	--

५४				स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरू, सभाका सदस्यहरू र पालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखहरूलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समाधान गर्नु पर्ने मूल समस्या तथा सवाल लगायत मुख्य बिषयवस्तुका सम्बन्धमा समय समयमा अभिमुखीकरण गर्ने गरे । नगरेको ?	०-१	०	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरू, सभाका सदस्यहरू र पालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखहरूलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समाधान गर्नु पर्ने मूल समस्या तथा सवाल लगायत मुख्य बिषयवस्तुका सम्बन्धमा समय समयमा अभिमुखीकरण गर्ने गरेको	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरू, सभाका सदस्यहरू र पालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखहरूमध्ये केहीलाई मात्र कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समाधान गर्नु पर्ने मूल समस्या तथा सवाल लगायत मुख्य बिषयवस्तुका सम्बन्धमा अभिमुखीकरण गरिएको ।	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरू, सभाका सदस्यहरू र पालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखहरूलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समाधान गर्नु पर्ने मूल समस्या तथा सवाल लगायत मुख्य बिषयवस्तुका सम्बन्धमा कुनैपनि अभिमुखीकरण नभएको ।	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरू, सभाका सदस्यहरू र पालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखहरूलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समाधान गर्नु पर्ने मूल समस्या तथा सवाल लगायत मुख्य बिषयवस्तु समेटे गरिएको अभिमुखीकरण कार्यक्रमको संख्या र उपस्थिति विवरण ।
----	--	--	--	--	-----	---	---	--	---	--

५५			<p style="text-align: center;">m n n</p>	<p>के महिलाहरूकोलागि कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालित भएका छन ? (जस्तै: कानूनी हकअधिकार, एकल महिला, र चेलिबेटी बेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा विरुद्धका कार्यक्रम आदिवारेअनुशिक्षण)</p>	०-१	•	<p>महिलाहरूकोलागि कानूनी शिक्षा सम्बन्धी -कानूनी हकअधिकार, एकल महिला, र चेलिबेटी बेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा विरुद्धका कार्यक्रम आदिवारेनियमितरूपमाअनु शिक्षण हुने गरेको ।</p>	<p>महिलाहरूकोलागि कानूनी शिक्षा सम्बन्धी -कानूनी हकअधिकार, एकल महिला, र चेलिबेटी बेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा विरुद्धका केही बिषयमा अभिमुखिकरण हुने गरेको ।</p>	<p>महिलाहरूकोलागि कानूनी शिक्षा सम्बन्धी - कानूनी हकअधिकार, एकल महिला, र चेलिबेटी बेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा विरुद्धका कार्यक्रम आदिवारेअनुशिक्षण नभएको ।</p>	<p>महिलाहरूकोलागि कानूनी शिक्षा सम्बन्धी -कानूनी हकअधिकार, एकल महिला, चेलिबेटी बेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा विरुद्धका कार्यक्रम आदिवारेअनुशिक्षण कार्यक्रम संख्या र पटक तथा सहभागी संख्या</p>
----	--	--	--	---	-----	---	--	--	--	--

५६				<p>महिलाहरूको लागि संचालित कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालनबाट के उनीहरू लाभान्वित भएका छन् ? (जस्तै: कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, चेलिबेटीबेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा विरुद्ध कार्यक्रम आदिवारे अनुशिक्षण र यसको असर)</p>	०-१	•	<p>महिलाहरूको लागि संचालित कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालनबाट कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, चेलिबेटीबेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा विरुद्ध महिलाहरू सशक्तिकरण भएको ।</p>	<p>महिलाहरूको लागि संचालित कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालनबाट कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, चेलिबेटीबेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा विरुद्ध कार्यक्रम आदिमध्ये केहीमा महिलाहरूको सशक्तिकरण भएको ।</p>	<p>महिलाहरूको लागि संचालित कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालन भएको र यसले महिलाको कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, चेलिबेटीबेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा विरुद्ध कार्यक्रमहरूमा महिलाहरू सशक्त नभएको ।</p>	<p>महिलाहरूको लागि संचालित कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू जस्तै: कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, चेलिबेटीबेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा विरुद्ध कार्यक्रम आदिवारे अनुशिक्षण कार्यक्रम संख्या र पटक तथा सहभागी संख्या</p>
----	--	--	--	---	-----	---	---	--	--	--

५७		विपद व्यवस्थापनमा समावेशिता	४	स्थानीय सरकारलेविपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति सहितको कार्यविधि स्वीकृतगर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायसँग परामर्श गरे । नगरेको र यस्तादस्ताबेजमा सिमान्तीकृत वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान रहे। नरहेको ?	०-१	०.५	स्थानीय सरकारलेविपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति सहितको कार्यविधि स्वीकृतगर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायसँग परामर्श हुने गरेको र यस्तादस्ताबेजमा सिमान्तीकृत वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान समेत रहेको ।	स्थानीय सरकारलेविपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति सहितको कार्यविधि स्वीकृतगर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायका सिमित व्यक्तिसँगमात्र परामर्श लिने गरेको र यस्तादस्ताबेजमा सिमान्तीकृत वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान नरहेको ।	स्थानीय सरकारलेविपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति सहितको कार्यविधि स्वीकृतगर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायसँग परामर्श लिने नगरेको र यस्तादस्ताबेजमा सिमान्तीकृत वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरीएको विशेष राहतको प्रावधान समेत नरहेको ।	स्थानीय सरकारलेविपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति सहितको कार्यविधिको प्रति र निर्माणको क्रममा गरिएको परामर्श कार्यक्रमको उपस्थिति र सहभागिता विवरण ।
----	--	-----------------------------	---	---	-----	-----	--	---	--	---

५८				स्थानीयस्तरको विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क राखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गर्ने गरे । नगरेको ?	०-१	१	स्थानीयस्तरको विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लाभान्वित समूहमा महिला र वञ्चितकरणमा परेको समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क राखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गर्ने गरेको ।	स्थानीयस्तरको विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लाभान्वित समूहमा महिला रकेही वञ्चितकरणमा परेको समुदायको तथ्याङ्क राखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गर्ने गरेको ।	स्थानीयस्तरको विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लाभान्वित समूहमा महिला र वञ्चितकरणमा परेको समुदायको तथ्याङ्क नराखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गर्ने गरेको ।	स्थानीयस्तरको विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लिइएको लाभान्वित समूहमा महिला र वञ्चितकरणमा परेको समुदायको तथ्याङ्क तथा राखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरणको सूची ।
५९				समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यगर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा उनीहरूलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखी गर्ने गरे । नगरेको ?	०-१	१	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यगर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा उनीहरूलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखी सञ्चालन गर्ने गरेको ।	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यगर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा केही वञ्चितकरणमा परेको समुदायको सहभागितामा उनीहरूलाई प्राथमिकतामा राखी सञ्चालन गर्ने गरेको ।	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यगर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायको सहभागिता विना उनीहरूलाई विशेष प्राथमिकता नदिइ सञ्चालन गर्ने गरेको ।	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यका लाभान्वित समूह र उनीहरूको दिएको प्राथमिकता तथा सहभागिता विवरण ।

६०				३.४.४	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा निर्णय गर्ने गरे । नगरेको ?	०-१	०.५	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा निर्णय गर्ने गरेको ।	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय मध्ये सिमितको सहभागितामा निर्णय गर्ने गरेको ।	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको सहभागितामा विना नै निर्णय गर्ने गरेको ।	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा भएको उपस्थिति विवरण ।
६१	सेवा प्रवाह २०	पूर्वाधार विकास	४	४.१.१	स्थानीय तहकाभवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लगत अनुमानतयार गर्दा संरचना निर्माण भएपछि महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिलेनिर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरीलैङ्गिक, बालरअपाङ्ग मैत्री / संवेदनशील संरचनाको प्रावधान सहित हुने गरे । नगरेको ?	०-१	१	स्थानीय तहकाभवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लगत अनुमानतयार गर्दा महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिलेनिर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरीलैङ्गिक, बालरअपाङ्ग मैत्रीतथासंवेदनशील संरचना निर्माण हुनेगरी स्वीकृत हुने गरेको ।	स्थानीय तहकाभवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लगत अनुमानतयार गर्दा महिला बालबालिका र , अपाङ्गता भएका व्यक्तिलेनिर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरीलैङ्गिकबालमैत्रीतथा संवेदनशील संरचना निर्माण हुनेगरी स्वीकृत नहुने गरेको ।	स्थानीय तहकाभवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लगत अनुमानतयार गर्दा महिला बालबालिका र , अपाङ्गता भएका व्यक्तिलेनिर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरीलैङ्गिकबालमैत्रीतथा संवेदनशील संरचना निर्माण हुनेगरी स्वीकृत नहुने गरेको	स्थानीय तहकाभवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि स्वीकृत ड्रइङ, डिजायन, लगत अनुमानतयार गर्दा महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिलेनिर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरीलैङ्गिक, बालरअपाङ्ग मैत्री / संवेदनशील संरचनाकोड्रइङ , डिजायन भएको प्रमाण ।

६२				स्थानीय तहकाभवन, भौतिक पुर्वाधार तथा संरचनाहरू, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिकपूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरू निर्माण गर्दा महिला, अपाङ्गता भएकाव्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण गरिएको छ । छैन ?	०-१	१	स्थानीय तहकाभवन, भौतिक पुर्वाधार तथा संरचनाहरू, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिकपूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरू निर्माण गर्दा महिला, अपाङ्गता भएकाव्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण हुने गरेको ।	स्थानीय तहकाभवन, भौतिक पुर्वाधार तथा संरचनाहरू, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिकपूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरूमध्ये केहीको मात्रनिर्माण गर्दा महिला, अपाङ्गता भएकाव्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण हुने गरेको ।	स्थानीय तहकाभवन, भौतिक पुर्वाधार तथा संरचनाहरू, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिकपूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरू निर्माण गर्दा महिला, अपाङ्गता भएकाव्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण हुने नगरेको ।	स्थानीय तहकाभवन, भौतिक पुर्वाधार तथा संरचनाहरू, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिकपूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरूका ड्रइङडिजायन र , निर्मित संरचनाको कार्यसम्पन्न प्रतिवेदनहरू ।
----	--	--	--	--	-----	---	--	---	---	--

६३				स्थानीय तहले १५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लिनथ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्न निर्देशन दिने गरिएको छ। छैन ?	०-१	०.५	स्थानीय तहले १५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लिनथ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्न निर्देशन दिने गरेको।	स्थानीय तहले १५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लिनथ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्नुपर्ने नीति बनाएको तर कार्यान्वयन नभएको।	स्थानीय तहले १५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लिनथ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्न निर्देशन दिने कुनै नीति नै नभएको र हालसम्म यस विषयमा नसोचिएको।	स्थानीय तहले १५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लिनथ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्न निर्देशन दिने नीति र स्वीकृत नक्साको प्रति।
६४				स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जन विद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्न सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू रहे। नरहेको ?	०-१	१	स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जन विद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्न सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू रहेका।	स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जन विद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्ने सोच बनाएको तर सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू नरहेको।	स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जन विद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्न नीति तथा सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू समेत नरहेको।	स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जन विद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्न सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने नीति तथा आयोजनाहरू।

६५		प्रजनन् स्वास्थ्य	४	४.२.१.१	गर्भवतीमहिलालाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा नलगाउने गरी बार्षिक नीति र कार्यक्रममा प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति र कार्यक्रम समावेश भए । नभएको ?	०-१	०	गर्भवतीमहिलालाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा नलगा गरी बार्षिक नीति र कार्यक्रममा प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति र कार्यक्रम समावेश गरी सो नीति कार्यान्वयन गरिएको ।	गर्भवतीमहिलालाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा नलगाउने गरी बार्षिक नीति र कार्यक्रममा प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति र कार्यक्रम समावेश भएको तर कार्यान्वयन नभएको ।	गर्भवतीमहिलालाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा गलगाउने नीति तथा यसको कार्यान्वयन केहीपनि नभएको ।	गर्भवतीमहिलालाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा नलगाउने नीति र यसको अनुगमन प्रतिवेदन ।
६६				४.२.२	स्थानीय तहको कार्यालय अस्पताल , वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिकस्थलहरुमा बच्चालाईस्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था र सो को व्यवस्थापन गरिएको छ । छैन ?	०-१	०	स्थानीय तहको कार्यालय , अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका लहरुमासार्वजनिकस्थ बच्चालाईस्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था र सो को व्यवस्थापन गरिएको ।	स्थानीय तहको कार्यालय , अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिकस्थलहरुमा बच्चालाईस्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था गर्ने नीति रहेको तर कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय तहको कार्यालय , अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिकस्थलहरुमा बच्चालाईस्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था सम्बन्धी नीति तथा यसको व्यवस्थापन केहीपनि नभएको ।	स्थानीय तहको कार्यालय , अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी सम्भव भएका सार्वजनिकस्थलहरुमा बच्चालाईस्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था गर्ने नीति र यसको अनुगमन प्रतिवेदन ।

६७				परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ्य सम्बन्धीकार्यक्रम लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरूसंचालन गरिएका छन् ?	०-१	१	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ्य सम्बन्धीकार्यक्रम लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरूसंचालन गरिएका ।	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ्य सम्बन्धीकार्यक्रम लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी केही विशेष कार्यक्रमहरू मात्र संचालन भएका ।	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ्य सम्बन्धीकार्यक्रम लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी कुनैपनि विशेष कार्यक्रमहरूसंचालित नभएका	सुत्केरी हुँदाको स्वास्थ्य अवस्था सुधार गर्न, किशोरीहरूको लागि प्रजनन र यौन शिक्षा आदानप्रदान गर्न, एचआईभी एड्स, स्तनक्यान्सर, पाठेघरको क्यान्सर र आङ्ग खस्ने अवस्था सुधार गर्ने र स्वास्थ्यशिविरहरू राख्ने जस्ता महिलाको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी कार्यक्रम संख्या र पटक तथा सहभागी संख्या ।
६८				महिला, गरिब, निमुखा र बञ्चितकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोगगर्ने कार्यक्रम र बजेट भए । नभएको ?	०-१	१	महिला, गरिब, निमुखा र बञ्चितकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोगगर्ने कार्यक्रम र बजेट कार्यान्वयनमा रहेको ।	महिला, गरिब, निमुखा र बञ्चितकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोगगर्ने कार्यक्रम भएपनि बजेट विनियोजन नभएको ।	महिला, गरिब, निमुखा र बञ्चितकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोगगर्ने कार्यक्रम र बजेट नभएको ।	महिला, गरिब, निमुखा र बञ्चितकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोगगर्ने चालु वर्षको कार्यक्रम र बजेट भएको प्रति र गतवर्षको समीक्षा प्रतिवेदन ।
६९	शिक्षा कार्यक्रम	४		स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्नागराउने प्रवन्ध मिलाए । नमिलाएको ?	०-१	१	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्नागराउने प्रवन्ध मिलाएको ।	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्नागराउने नीति भएपनि पर्याप्त प्रयास नभएको ।	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्नागराउने प्रवन्ध नमिलाएको ।	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्नागराउने निर्णय तथा यसको कार्यान्वयन प्रतिवेदन ।

७०				स्थानीय तहलेआफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालिका तथा वञ्चितकरणमा परेका समूदायकासबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रवृत्तिकोव्यवस्था गरी निशपक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाए । नमिलाएको ?	०-१	१	स्थानीय तहलेआफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालिका तथा वञ्चितकरणमा परेका समूदायकासबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रवृत्तिकोव्यवस्था गरी निशपक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाएको ।	स्थानीय तहलेआफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालिका तथा वञ्चितकरणमा परेका समूदायकाकेही बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रवृत्तिकोव्यवस्था गरी निशपक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाएको ।	स्थानीय तहलेआफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालिका तथा वञ्चितकरणमा परेका समूदायकाकुनै बालबालिकालाई पनि दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रवृत्तिकोव्यवस्था गरी निशपक्ष वितरण हुने प्रवन्ध नमिलाएको ।	स्थानीय तहलेआफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालिका तथा वञ्चितकरणमा परेका समूदायकासबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रवृत्तिकोव्यवस्था गरी निशपक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाउने कार्यक्रम तथा कार्यान्वयन प्रतिवेदन ।
----	--	--	--	---	-----	---	---	--	---	---

७१				<p>अशिक्षित महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालित भए । नभएका ? (जस्तै: अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चादेखि बच्चा कक्षा, आदि) (कार्यक्रम संख्या र पटक तथा सहभागी संख्या)</p>	०-१	०	<p>अशिक्षित महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चादेखि बच्चा कक्षा, आदि संचालन भएका ।</p>	<p>अशिक्षित महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चादेखि बच्चा कक्षा, आदि संचालन गर्ने नीति भएपनि बजेट विनियोजन नभएको ।</p>	<p>अशिक्षित महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चादेखि बच्चा कक्षा आदि कुनैपनि संचालन नभएको ।</p>	<p>अशिक्षित महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चादेखि बच्चा कक्षा आदि संचालनको उपस्थिति र चनुगमन प्रतिवेदन ।</p>
७२				<p>विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागि प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन हुने गरे । नगरेको ?</p>	०-१	१	<p>विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागि प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन हुने गरेको ।</p>	<p>केही विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागि प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण सम्बन्धी सिमित कार्यक्रम संचालन हुने गरेको ।</p>	<p>विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागि प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण जस्ता कुनै कार्यक्रम संचालन हुने नगरेको ।</p>	<p>विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागि प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन तथा अनुगमनका प्रतिवेदनहरू ।</p>

७३		खानेपानी तथा सरसफाइ	४	४.४.१	गाउँपालिका । नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था, र स्यानीटाइजरको उपयोग गर्ने प्रवन्ध भए । नभएको ?	०-१	१	गाउँपालिका । नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था, र स्यानीटाइजरको उपयोग गर्ने प्रवन्ध भएको ।	गाउँपालिका । नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि एउटै शौचालयको व्यवस्था भएको ।	गाउँपालिका । नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था, र स्यानीटाइजरको उपयोग गर्ने प्रवन्ध नभएको ।	गाउँपालिका । नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था, र स्यानीटाइजरको उपयोग गर्ने प्रवन्ध भएको ।
७४				४.४.२	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरुको सक्रिय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसामुख्त पालिका, घरघरमा शौचालय, डाँडा र गौँडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे । नगरेको ?	०-१	१	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरुको सक्रिय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसामुख्त पालिका, घरघरमा शौचालय, डाँडा र गौँडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरेको ।	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरुको सक्रिय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसामुख्त पालिका, घरघरमा शौचालय, डाँडा र गौँडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन भएको ।	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरुको सक्रिय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसामुख्त पालिका, घरघरमा शौचालय, डाँडा र गौँडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने नगरेको ।	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरुको सक्रिय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसामुख्त पालिका, घरघरमा शौचालय, डाँडा र गौँडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने बजेट र संचालन प्रतिवेदन ।

७५				कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसा बाली तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागिता हुनुपर्ने जस्ता चेतना अभिवुद्धि कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे । ४.४.३	०-१	०.५	कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसा बाली तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागिता हुनुपर्ने जस्ता चेतना अभिवुद्धि कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरेको ।	कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसा बाली तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागिता हुनुपर्ने जस्ता चेतना अभिवुद्धि कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने बजेट तथा कार्यक्रम रहेको तर कार्यान्वयन नभएको ।	कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसा बाली तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागिता हुनुपर्ने जस्ता चेतना अभिवुद्धि कार्यक्रम सञ्चालन हुने नगरेको ।	कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसा बाली तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागिता हुनुपर्ने जस्ता चेतना अभिवुद्धि कार्यक्रमको स्वीकृत बजेट र सञ्चालन प्रतिवेदन ।
----	--	--	--	--	-----	-----	---	--	--	---

७६				महिलाहरू बढीमात्रामा संलग्न हुने कार्यमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे । नगरेको ?	०-१	०.५	महिलाहरू बढीमात्रामा संलग्न हुने कार्यमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ कार्यक्रम सञ्चालन हुने नगरेको ।	महिलाहरू बढीमात्रामा संलग्न हुने कार्यमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने कार्यक्रम रहेको तर कार्यान्वयन नभएको ।	महिलाहरू बढीमात्रामा संलग्न हुने कार्यमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ कार्यक्रम सञ्चालन हुने नगरेको ।	स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ कार्यक्रम सञ्चालन बजेट र प्रतिवेदन ।
७७	स्वरोज गार तथा आय आर्जन र बजार व्यवस्था पन	४	स्थानीय सरकारकोयोजना तर्जुमा गर्दा बेरोजगार तथा गरीबीको नक्साङ्कनको समेत आधार लिईमहिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमहरू राख्ने र वार्षिक बजेटमा समावेश गरी कार्यान्वयन गरिएको छ । छैन ?	०-१	१	स्थानीय सरकारकोयोजना तर्जुमा गर्दा बेरोजगार तथा गरीबीको नक्साङ्कनको समेत आधार लिईमहिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमहरू राख्ने गरिएको र वार्षिक बजेटमा समावेश गरी कार्यान्वयन गरिएको ।	स्थानीय सरकारकोयोजना तर्जुमा गर्दा बेरोजगार तथा गरीबीको नक्साङ्कनको समेत आधार लिईमहिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमहरू राख्ने गरिएको तर र वार्षिक बजेटमा समावेश गरी कार्यान्वयननभएको।	स्थानीय सरकारकोयोजना तर्जुमा गर्दा बेरोजगार तथा गरीबीको नक्साङ्कनको समेत आधार लिईमहिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कुनै कार्यक्रम राख्ने नगरिएको ।	स्थानीय सरकारकोयोजना तर्जुमा गर्नु अगाडि बेरोजगार तथा गरीबीको नक्साङ्कनको समेत आधार लिईमहिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमको विषयवस्तु, बजेट तथा संख्या	

७८				स्थानीय सरकारले स्वरोजगार तथा वैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बञ्चितकरणमा परेको समुदायकोक्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरे । नगरेको ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	०-१	१	स्थानीय सरकारलेस्वरोजगार तथा वैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बञ्चितकरणमा परेको समुदायकोक्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारलेस्वरोजगार तथा वैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बञ्चितकरणमा परेको समुदायकोक्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरेको तर कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय सरकारलेस्वरोजगार तथा वैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बञ्चितकरणमा परेको समुदायकोक्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय नगरेको र कुनै त्यस्ता कार्यक्रम कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय सरकारलेस्वरोजगार तथा वैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बञ्चितकरणमा परेको समुदायकोक्षमता विकासको लागि गरिएका कार्यक्रमहरूको संख्या र उपस्थितितथा स्वीकृत कार्यक्रम । ,
७९				ग्रामीण महिलाप्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) रसामाजिक परिचालक तयार गर्ने गरे । नगरेको ? (मनोनयन, नियुक्ति वा गठन र तालिमसम्बन्धी सुचकाँक)	०-१	१	ग्रामीण महिलाप्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) रसामाजिक परिचालक तयार गर्ने गरेको ।	ग्रामीण महिलाप्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) रसामाजिक परिचालक तयार गर्ने नीति रहेको तर कार्यान्वयन नभएको ।	ग्रामीण महिलाप्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) रसामाजिक परिचालक तयार गर्ने नगरेको ।	ग्रामीण महिलाप्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) रसामाजिक परिचालक तयार गर्ने गर्ने निर्णय र मनोनयन, नियुक्ति वा गठन र तालिमसम्बन्धी विवरण ।

८०				४.५.४	गरिब तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम कार्यान्वयन भए नभएको?	०-१	०.५	गरिब तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम कार्यान्वयन भएको ।	गरिब तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम भएको तर कार्यान्वयन नभएको ।	गरिब तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम नभएको ।	गरिब तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम र अनुगमन प्रतिवेदन ।
८१	सुशासन तथा उत्तरदायित्व २०	सुशासन	४	५.१.१	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका विषयमा कार्यपालिका तथा सभाबाट नीति, कानून जारी गरी सोही कानून बमोजिम सम्बन्धित अधिकारीबाट निर्णय गरी कामकाज गर्ने गरेको वा तदर्थ निर्णय गरी कामकाज हुने गरेको ?	०-१	१	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका विषयमा कार्यपालिका तथा सभाबाट नीति, कानून जारी गरी सोही कानून बमोजिम सम्बन्धित अधिकारीबाट निर्णय गरी कामकाज गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका विषयमा कार्यपालिका तथा सभाबाट नीति, कानून जारी गरेपनि सम्बन्धित अधिकारीबाट तदर्थ निर्णय गरी कामकाज हुने गरेको ।	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका विषयमा तदर्थ निर्णय गरी कामकाज हुने गरेको ।	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका विषयमा कार्यपालिका तथा सभाबाट नीति, कानून जारी र कानून बमोजिम सम्बन्धित अधिकारीबाट भएका निर्णय ।

८२				५.१.२	स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार विरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्रधिकार जस्ता नीति कार्यान्वयनमा ल्याए । नल्याएको ?	०-१	०.५	स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार विरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्रधिकार जस्ता नीति कार्यान्वयनमा ल्याएको ।	स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार विरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्रधिकार जस्ता केही नीतिमात्र कार्यान्वयनमा ल्याएको ।	स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार विरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्रधिकार जस्ता कुनै नीति कार्यान्वयनमा नल्याएको ।	स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार विरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्रधिकार जस्ता नीति र कार्यान्वयन प्रतिवेदन ।
८३				५.१.३	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्वटा प्रतिवद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रमतय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको छ ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	०-१	०	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्वटा प्रतिवद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रमतय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको ।	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्वटा प्रतिवद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रमतय भएपनि कार्यान्वयन नभएको ।	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्वटा प्रतिवद्धताका क्षेत्रमा कुनै कार्यक्रमतय नभएको तथा कुनै कार्यान्वयन नभएको ।	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्वटा प्रतिवद्धताहरूका क्षेत्रमा स्वीकृत तथा सञ्चालित कार्यक्रमसंख्या र उपस्थिति ।

८४				५.१.४	संयुक्तराष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा गरिएको प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन गरी कार्यक्रमहरू समयैमा सम्पन्न गरेको छ ?	०-१	०	संयुक्तराष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा गरिएको प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन गरी कार्यक्रमहरू समयैमा सम्पन्न गर्ने गरेको ।	संयुक्तराष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा गरिएको प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन भएपनि कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन नभएको।	संयुक्तराष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा गरिएको प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्ने कुनै कार्यक्रममा रकम विनियोजन नभएको र हालसम्म कुनै कार्यक्रम नभएको ।	संयुक्तराष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा गरिएको प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्ने कार्यक्रममा विनियोजित बजेट तथा कार्यक्रम संख्या, कार्यक्रम संचालन भएको संख्या र उपस्थिति ।
८५	उत्तरदायित्व रजवाफदेहिता	४	५.२.१	स्थानीयसरकारले नियमित रूपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरे। नगरेको ?	०-१	१	स्थानीयसरकारले नियमित रूपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरेको ।	स्थानीयसरकारले आकल झुकल केही कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरेको ।	स्थानीयसरकारले कुनै कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने नगरेको ।	स्थानीयसरकारले नियमित रूपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गरेको प्रति र कार्यक्रमको उपस्थिति ।	

८६				स्थानीयसरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथा समुदायका सदस्यको उपस्थिति रहनेगरे । ५.२.२	०-१	१	स्थानीयसरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथा समुदायको उपस्थिति रहनेगरेको ।	स्थानीयसरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथा समुदायको कहिले काहीँ मात्र उपस्थिति रहनेगरेको ।	स्थानीयसरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथा समुदायको उपस्थिति रहनेगरेको ।	स्थानीयसरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रमको उपस्थिति रजिष्टर र बन्चितिकरणमा परेका व्यक्तिको उपस्थिति ।
----	--	--	--	---	-----	---	--	--	--	--

८७				स्थानीयसरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथासमुदायको तर्फबाट स्थानीय सरकारले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सो को कार्यान्वयकाविषयमा आवाज उठ्ने गरे । नगरेको र यसरी उठेका प्रश्न उपर स्थानीय सरकारबाट सम्बोधन हुने गरे । नगरेको ?	०-१	०.५	स्थानीयसरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथासमुदायको तर्फबाट स्थानीय सरकारले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सो को कार्यान्वयकाविषयमा उठेका प्रश्न उपर स्थानीय सरकारबाट सम्बोधन हुने गरेको ।	स्थानीयसरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथासमुदायको तर्फबाट स्थानीय सरकारले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सो को कार्यान्वयकाविषयमा उठेका प्रश्नमध्ये केहीकोमात्र स्थानीय सरकारबाट सम्बोधन हुने गरेको ।	स्थानीयसरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथासमुदायको तर्फबाट स्थानीय सरकारले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सो को कार्यान्वयकाविषयमा आवाज उठ्ने गरे पनि यसमा स्थानीय सरकारबाट सम्बोधन हुने नगरेको ।	स्थानीयसरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथासमुदायको तर्फबाट स्थानीय सरकारले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सो को कार्यान्वयकाविषयमा आवाज उठेका प्रश्न र त्यसमा स्थानीय सरकारबाट सम्बोधनको अभिलेख ।
८८				स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याए । नल्याएको ?	०-१	०	स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको ।	स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरे पनि कार्यान्वयनमा आइनसकेको ।	स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा नल्याएको ।	स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको स्वीकृत आचार संहिता ।

८९		सूचना तथा संचार	४	५.३.१	स्थानीयसरकारले नियमितरूपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिक गर्ने गरे। नगरेकोर महिला, बालबालिका र आदिवासी जनजाति, मधेशी, मुक्षिम, पिछडावर्ग, दलित, अपाङ्गता भएकाव्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलाई लक्षित गरेर राखेको कार्यक्रम तथा बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिकगरे। नगरेको ?	०-१	०.५	स्थानीयसरकारले नियमितरूपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिक गर्ने गरेकोर महिला, बालबालिका र आदिवासी जनजाति, मधेशी, मुक्षिम, पिछडावर्ग, दलित, अपाङ्गता भएकाव्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलाई लक्षित गरेर राखेको कार्यक्रम तथा बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिकगरेको।	स्थानीयसरकारले नियमितरूपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिक गर्ने गरे पनि महिला, बालबालिका र आदिवासी जनजाति, मधेशी, मुक्षिम, पिछडावर्ग, दलित, अपाङ्गता भएकाव्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलाई लक्षित गरेर राखेको कार्यक्रम तथा बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिकनगरेको।	स्थानीयसरकारले नियमितरूपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिक गर्ने नगरेकोर महिला, बालबालिका र आदिवासी जनजाति, मधेशी, मुक्षिम, पिछडावर्ग, दलित, अपाङ्गता भएकाव्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलाई लक्षित गरेर राखेको कार्यक्रम तथा बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिकनगरेको।	स्थानीयसरकारले नियमितरूपमा समग्र गरेको वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिकीकरण र महिला, बालबालिका र आदिवासी जनजाति, मधेशी, मुक्षिम, पिछडावर्ग, दलित, अपाङ्गता भएकाव्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लक्षित कार्यक्रम तथा बजेट सार्वजनिकगरेको अभिलेख।
९०				५.३.२	स्थानीयसरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने गरे। नगरेको ?	०-१	०	स्थानीयसरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने गरेको।	स्थानीयसरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने नीति रहेको तर कार्यान्वयन नभएको।	स्थानीयसरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने नगरेको।	स्थानीयसरकारले स्थानीय सूचनाहरू स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गरेको विवरण।

९१				के स्थानीयसरकारले स्थानीय रेडियो, एफ.एम. र छापा माध्यमद्वारा समावेशीकरण तथा लैंगिकसमानता सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने गरेको छ ?	०-१	०.५	स्थानीयसरकारले स्थानीय रेडियो, एफ.एम. र छापा माध्यमद्वारा समावेशीकरण तथा लैंगिकसमानता सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने गरेको ।	स्थानीयसरकारले स्थानीय रेडियो, एफ.एम. र छापा माध्यमद्वारा समावेशी तथा लैंगिकसमानता सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने गरेको ।	स्थानीयसरकारले स्थानीय रेडियो, एफ.एम. र छापा माध्यमद्वारा समावेशीकरण तथा लैंगिकसमानता सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने नगरेको ।	स्थानीयसरकारले स्थानीय रेडियो, एफ.एम. र छापा माध्यमद्वारा समावेशीकरण तथा लैंगिकसमानता सम्बन्धी प्रवाहित सूचनाको प्रति ।
----	--	--	--	--	-----	-----	---	--	--	---

९२				के स्थानीयस्तरमा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका विपन्न बर्ग (आदिवासी जनजाति, दलितमधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लगायत अन्यलक्षित समुहहरूको सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट यीवर्गहरूको जनचेतनामा वृद्धि भएको छ ? (आधार तथ्याँकसँग समेत तुलना गर्न सकिने)	०-१	०	स्थानीयस्तरमा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका विपन्न बर्ग (आदिवासी जनजाति, दलितमधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लगायत अन्यलक्षित समुहहरूको सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट यीवर्गहरूको जनचेतनामा वृद्धि भएको ।	स्थानीयस्तरमा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका विपन्न बर्ग (आदिवासी जनजाति, दलितमधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लगायत अन्यलक्षित समुहहरूको सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाह भएको आधार नभएको वृद्धि भएको ।	स्थानीयस्तरमा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका विपन्न बर्ग (आदिवासी जनजाति, दलितमधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लगायत अन्यलक्षित समुहहरूको सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाह नभएको र स्थानीय तहका कार्यक्रमबाट यीवर्गहरूको जनचेतनामा वृद्धि नभएको ।	के स्थानीयस्तरमा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका विपन्न बर्ग (आदिवासी जनजाति, दलितमधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लगायत अन्यलक्षित समुहहरूको सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट यीवर्गहरूको जनचेतनामा वृद्धि भएको तथ्याँक वा अध्ययन प्रतिवेदन ।
९३	अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	४	के कार्यक्रम तथा परियोजना कार्यान्वयनबाट सम्वन्धित समुदायले पूरा लाभ लिन सकेको छ ?	०-१	०.५	कार्यक्रम तथा परियोजना कार्यान्वयनबाट सम्वन्धित समुदायले पूरा लाभ लिन सकेको ।	कार्यक्रम तथा परियोजना कार्यान्वयनबाट सम्वन्धित समुदायले केहीमात्र लाभ लिन सकेको ।	कार्यक्रम तथा परियोजना कार्यान्वयनबाट सम्वन्धित समुदायले लाभ लिन नसकेको ।	कार्यक्रम तथा परियोजना कार्यान्वयनबाट सम्वन्धित समुदायले पूरा लाभ लिएको प्रभाव अध्ययन प्रतिवेदन ।	

९४				के स्थानीयसरकारले संचालन गरेका कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा लैङ्गिक समानता तथासामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धीकार्यक्रमकोसंचालनबाट सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभावविश्लेषण गर्ने गरिन्छ ?	०-१	१	स्थानीयसरकारले संचालन गरेका कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा लैङ्गिक समानता तथासामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धीकार्यक्रमकोसंचालनबाट सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभावविश्लेषण गर्ने गरिएको ।	स्थानीयसरकारले संचालन गरेका कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा लैङ्गिक समानता तथासामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धीकार्यक्रमकोसंचालनबाट सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभावविश्लेषण गर्ने कार्यक्रम रहेको तर कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीयसरकारले संचालन गरेका कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा लैङ्गिक समानता तथासामाजिक समावेशी विकासकाकार्यक्रमकोसंचालनबाट सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभावविश्लेषण गर्ने कार्यक्रम नभएको ।	स्थानीयसरकारले संचालन गरेका कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा लैङ्गिक समानता तथासामाजिक समावेशी विकासकाकार्यक्रमकोसंचालनबाट सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभावविश्लेषण भएको प्रतिवेदन ।
९५				के स्थानीयसरकारको समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका, सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासीजनजाति, दलित मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलगायतलाई लक्षित कार्यक्रम माथिछलफल गर्नेगरेका छ ?	०-१	०	स्थानीयसरकारको समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका, सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासीजनजाति, दलित मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलगायतलाई लक्षित कार्यक्रम माथिछलफल हुने गरेको ।	स्थानीयसरकारको समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका, सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासीजनजाति, दलित मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलगायतलाई लक्षित कार्यक्रम माथिछलफल हुने गरेको ।	स्थानीयसरकारको समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका, सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासीजनजाति, दलित मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलगायतलाई लक्षित कार्यक्रम माथिछलफल हुने नगरेको ।	स्थानीयसरकारको समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका, सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासीजनजाति, दलित मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलगायतलाई लक्षित गरी भएको छलफल प्रतिवेदन ।

९६				५.४.४	के अनुगमन तथामूल्याङ्कनबाट सिकेका पाठहरू कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने गरिन्छ ?	०-१	०.५	अनुगमन तथामूल्याङ्कनबाट सिकेका पाठहरू कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने गरिएको छ ।	अनुगमन तथामूल्याङ्कनबाट सिकेका पाठहरू कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने गरिएको छ ।	अनुगमन तथामूल्याङ्कनबाट सिकेका पाठहरू कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने गरिएको छैन ।	अनुगमन तथामूल्याङ्कनबाट सिकेका पाठहरू कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गरेको प्रमाण ।
९७	समन्वय र सम्बन्ध विस्तार	४		५.५.१	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने गरे । नगरेको ?	०-१	१	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनमा मात्र सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने नगरेको ।	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गरेको प्रमाण ।
९८				५.५.२	लैङ्गिक समानतातथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच सञ्जाल बनी कार्यगतछलफल तथा यस क्षेत्रको विकासको लागि नियमितरूपमा कार्य हुने गरे । नगरेको ?	०-१	१	लैङ्गिक समानतातथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच बनेको सञ्जालमा कार्यगतछलफल तथा यस क्षेत्रको विकासको लागि नियमितरूपमा कार्य हुने गरेको ।	लैङ्गिक समानतातथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच बनेको सञ्जालमा आकलनकुल कार्यगतछलफल तथा यस क्षेत्रको विकासको लागि बेलाबेलामा कार्य हुने गरेको ।	लैङ्गिक समानतातथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच बनेको सञ्जालमा कार्यगतछलफल तथा यस क्षेत्रको विकासको लागि कार्य हुने नगरेको ।	लैङ्गिक समानतातथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच बनेको सञ्जाल मा कार्यगतछलफल तथा यस क्षेत्रको विकासको लागि कार्य गरेकोप्रमाणित हुने बैठकका निर्णयपुस्तिका तथा निर्णय ।

९९				लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकासतालिमहरू प्रदान गर्ने गरे । नगरेको ?	०-१	१	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकासतालिमहरू प्रदान गर्ने गरेको ।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का केही प्रतिनिधिहरूलाई मात्र लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकासतालिम दिने कार्यक्रम रहेको ।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकासतालिमहरू प्रदान गर्ने नगरे ।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकासतालिम प्रदान गरेको कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति ।
----	--	--	--	---	-----	---	---	---	--	--

